

Strategia Rozwoju Miasta Łaziska Górne

na lata 2024-2030

Zamawiający
Opracowanie
Data opracowania

Miasto Łaziska Górne
Grupa Altima S.C.
Listopad 2023

Spis treści

1 Wprowadzenie	3
2 Wnioski z diagnozy społeczno-przestrzenno-gospodarczej	5
2.1 Założenia	5
2.2 Wyniki prac diagnostycznych	5
2.2.1 Podsumowanie sytuacji społecznej miasta Łaziska Górne	5
2.2.2 Podsumowanie sytuacji gospodarczej miasta Łaziska Górne	8
2.2.3 Podsumowanie analizy przestrzennej miasta Łaziska Górne	9
3 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	14
3.1 Analiza SWOT	14
3.2 Wizja oraz cele rozwoju miasta Łaziska Górne do roku 2030	16
4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategii	21
5 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	35
6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście.....	38
6.1 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe miasta	38
6.2 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta (rozmieszczenie planowanych działań i oczekiwanych zmian)	48
6.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście	52
6.3.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określone w strategii rozwoju województwa.	53
6.3.2 Zgodność z zapisami strategii rozwoju ponadlokalnego	54
7 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	59
8 Obszar strategicznej interwencji kluczowe dla miasta	72
9 System realizacji strategii	76
10 Ramy finansowe i źródła finansowania.....	78
Spis tabel	83
Spis map	84
Spis rysunków	85
Spis wykresów	85

1 Wprowadzenie

Strategia rozwoju Miasta Łaziska Górne jest podstawowym dokumentem strategicznym miasta, określającym jego kierunki rozwoju zdiagnozowane na podstawie wnikliwej analizy uwarunkowań społeczno-gospodarczo-przestrzennych.

Podstawowe przesłanki decydujące o konieczności opracowania strategii to:

- potrzeba dostosowania kierunku rozwoju gminy do zmieniających się uwarunkowań,
- dostępność środków zewnętrznych i niewystarczające własne zasoby finansowe,
- zabezpieczenie średnio i długookresowych ustaleń na podstawie kompromisu wśród społeczności oraz mobilizacja społeczności do współrealizacji strategii.

Rysunek 1 Rola oraz funkcje Strategii Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 określa cele rozwoju oraz kierunki działania gminy, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń, w tym pozyskiwania środków finansowych na działania inwestycyjne jednostki w perspektywie do 2030 roku.

Podstawą do sporządzania Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 były zapisy:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Strategia Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 została opracowana zgodnie z ww. uwarunkowaniami prawnymi i zawiera:

- 1) wnioski z diagnozy,
- 2) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,

- 3) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- 4) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- 5) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- 6) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- 7) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
- 8) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań,
- 9) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- 10) ramy finansowe i źródła finansowania.

Prace nad strategią poprzedziła wnikliwa analiza procesu przemian zachodzących na terenie miasta w ostatnich latach. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej stanowiła punkt wyjścia dla dalszych etapów prac nad strategią.

2 Wnioski z diagnozy społeczno-przestrzenno-gospodarczej

2.1 Założenia

Wymóg przeprowadzenia „diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych” wynikał z art. 10 a ust 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Opracowanie diagnozy stanowiło istotny element prac nad strategią. Diagnoza pozwoliła na sprawną i efektywną realizację dalszych prac nad strategią, w szczególności dotyczących zobrazowania wizji i kierunków jej rozwoju w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który stanowi nowy element planowania rozwoju.

Diagnoza nie była w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowiła podstawę do dalszych prac.

Autorzy opracowujący diagnozę posłużyli się kilkoma źródłami pozyskiwania danych, tj.:

- danymi statystycznymi udostępnionymi przez GUS,
- danymi uzyskanymi z Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych,
- wynikami ankietyzacji dedykowanej ogółowi mieszkańców gminy,
- wynikami prac warsztatowych.

Diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna stanowi załącznik do Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030. Poniżej, zgodnie z ustawowymi wymogami, zostały przedstawione wyniki/podsumowanie prac diagnostycznych obejmujące trzy wymiary, tj. aspekt społeczny, gospodarczy i przestrzenny.

2.2 Wyniki prac diagnostycznych

2.2.1 Podsumowanie sytuacji społecznej miasta Łaziska Górne

Ludność miasta Łaziska Górne

Ilość mieszkańców miasta Łaziska Górne na dzień 31.12.2022 roku zamknęła się liczbą 19 940, w tym 10 396 kobiet oraz 9 544 mężczyzn i spadła poniżej 20 tys.

Miasto od wielu lat notuje spadek liczby mieszkańców, rok 2021 zamknął się liczbą 20 149 mieszkańców, w tym 10 505 kobiet oraz 9 644 mężczyzn, rok 2020 liczbą 20 425, na koniec 2019 miasto zamieszkiwało 20 567 łaziszczan, a rok 2018 zamknął się liczbą 20 768 mieszkańców (podane dane dotyczą w każdym roku stanu na 31 grudnia).

Przyczyn należy szukać w procesie starzenia się społeczeństwa, co wpisuje się w tendencję obserwowaną w powiecie mikołowskim i województwie śląskim, a także w tendencji spadkowej dotyczącej urodzeń.

Pozostałe dane demograficzne

Dane dotyczące przyrostu naturalnego w Łaziskach Górnych w latach 2014 - 2021 wskazują na **znaczny spadek przyrostu naturalnego** na terenie miasta.

Saldo migracji dla miasta (tj. różnica między napływem (imigracja), a odpływem (emigracja) z danego obszaru w określonym czasie), **wykazuje tendencję spadkową** (w analizowanym okresie od 2014 do 2021). Nieznaczny wzrost zanotowano w roku 2022.

Analizując dane dotyczące ilości mieszkańców miasta Łaziska Górne w podziale na grupy wiekowe w latach 2014-2022 zdiagnozowano **wzrost liczby mieszkańców miasta w wieku poprodukcyjnym**, niewątpliwie jest to związane z ujemną liczbą przyrostu naturalnego w mieście. W analizowanym okresie **spadek odnotowała liczba osób w wieku produkcyjnym**.

Edukacja i opieka nad dzieckiem do 3 roku życia

Na terenie Łazisk Górnych w roku 2022 funkcjonowały dwa żłobki: Żłobek Miejski w Łaziskach Górnych przy ulicy Miodowej 11 oraz Niepubliczny Żłobek „Maciusiowo” przy ulicy Rybnickiej 18. W roku 2023 wybudowano drugi żłobek miejski przy Szkole Podstawowej nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II przy ul. Wyrskiej 4.

W Łaziskach Górnych w 2022 roku funkcjonowało, podobnie jak w latach poprzednich 7 przedszkoli, 6 przedszkoli publicznych, w tym 1 integracyjne oraz 1 przedszkole niepubliczne. Ponadto do roku szkolnego 2021/2022 oddziały przedszkolne działały w 3 szkołach podstawowych: SP nr 1, SP nr 2 i SP nr 6. Od roku szkolnego 2022/2023 takie oddziały funkcjonują tylko w SP nr 6.

Mieszkańcy podczas prac diagnostycznych (ankietyzacja) bardzo dobrze i dobrze oceniają jakość i dostępność placówek edukacyjnych oraz opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta.

Trendy demograficzne w przyszłych latach wpłyną na zmiany zachodzące w liczbie uczniów. Zmiany te mogą zachodzić dwukierunkowo (zwiększanie się i zmniejszanie liczby uczniów), co wymagać będzie działań reorganizacyjnych w szkołach. Konieczność rozwoju i dostosowania oferty edukacyjnej i wychowawczej do zachodzących potrzeb i zmian społecznych była wielokrotnie podkreślana podczas prac diagnostycznych nad strategią.

Pomoc społeczna, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne

Zadania w obszarze wsparcia rodziny i pomocy społecznej na terenie miasta Łaziska Górne realizuje Centrum Usług Społecznych, jednostka, która powstała w roku 2020 poprzez połączenie Miejskiego Ośrodka Wspierania Rodziny i Dziecka oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W Łaziskach Górnych działa jedna placówka wsparcia dziennego w dwóch lokalizacjach i obejmuje opieką 58 dzieci i młodzieży z terenu miasta (w tym 9 dzieci z Ukrainy). W 2022 roku wychowawcy podejmowali pracę z 46 rodzinami wychowanków (w tym z 7 rodzinami z Ukrainy), a także przeprowadzili 144 spotkania z rodzicami, podczas których omawiali aktualną sytuację rozwojową dziecka i kierunki podejmowanych działań.

Dotychczasowe działania miasta w zakresie szeroko pojętej pomocy społecznej spotkały się z pozytywnym odbiorem mieszkańców, którzy w odpowiedziach ankietowych na pytanie dotyczące skuteczności działań społecznych na terenie miasta w ponad 50% procentach określali je jako bardzo dobre i dobre, a jedynie w 10% jako złe i bardzo złe.

Mieszkańcom Łazisk Górnych podczas badania ankietowego zadano pytania dotyczące problemów społecznych, które według nich są najbardziej odczuwalne na terenie miasta. Zdaniem ankietowanych największym zagrożeniem/problemem zaobserwowanym na terenie miasta jest alkoholizm, kolejnym narkomania, a na trzecim miejscu ubóstwo.

Ze zdefiniowanych przez mieszkańców podczas badania ankietowego problemów/zagrożeń o podłożu demograficznym na pierwszym miejscu wskazano wzrost liczby osób starszych (starzenie się społeczeństwa).

Biorąc pod uwagę zachodzące trendy demograficzne i społeczne na terenie gminy zdiagnozowano konieczność poszerzenia katalogu usług dedykowanych wszystkim grupom społecznym, ale szczególnie seniorom - w kontekście demografii gminy, a także osobom samotnym, niesamodzielnym, z niepełnosprawnościami. Podczas prac diagnostycznych pojawiły się również głosy wskazujące na konieczność rozwoju oferty dedykowanej dzieciom i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne, rozwój zainteresowań i umiejętności dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej).

Wielokrotnie podczas prac warsztatowych podkreślano konieczność podejmowania inicjatyw wpływających na włączenie społeczne związane z procesem transformacji.

Zadania w zakresie podstawowej opieki medycznej realizuje w Łaziskach Górnych Przedsiębiorstwo Usług Medycznych „PROELMED” Sp. z o.o. prowadzące Zespół Poradni, w skład którego wchodzi dwie Poradnie Wielospecjalistyczne (przy Placu Ratuszowym 1B oraz ul. Staszica 4A).

Ankietowanym mieszkańcom miasta zadano pytania dotyczące dostępności i jakości opieki zdrowotnej. Dostępność i jakość opieki medycznej na terenie miasta określono w większości na poziomie bardzo dobrym i dobrym (43% oddanych głosów).

W mieście Łaziska Górne zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego zajmują się trzy podmioty: Policja, Straż Miejska oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Ankietowani mieszkańcy miasta pozytywnie ocenili bezpieczeństwo publiczne w mieście (łącznie 64% ankietowanych określiło je jako bardzo dobre/dobre).

Kultura, zabytki

Miejskimi instytucjami realizującymi zadania z zakresu kultury w Łaziskach Górnych są dwie placówki: Miejski Dom Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Łaziskach Górnych.

Ankietowani mieszkańcy miasta ocenili jako bardzo dobrą/dobłą jakość oferty kulturalnej na terenie miasta (ponad 60% ankietowanych).

Zasoby kulturowe miasta odznaczają się dobrym stanem technicznym. Analiza diagnostyczna wykazała, iż należy kontynuować działania z bieżącym utrzymaniem obiektów. Warto się zastanowić nad realizacją zadań mających na celu upamiętnienie górniczego charakteru miasta. W związku z wygaszaniem przemysłu górniczego w najbliższych latach (po 2030 roku) dobrym pomysłem byłoby utworzenie Centrum Dziedzictwa Górniczego/Przemysłowego.

2.2.2 Podsumowanie sytuacji gospodarczej miasta Łaziska Górne

Charakterystyka sektora gospodarczego miasta

Wśród firm zarejestrowanych w Łaziskach Górnych 97% to firmy prywatne. Wśród firm zarejestrowanych w mieście dominują mikroprzedsiębiorstwa (94,07%), małe firmy stanowią blisko 5% wszystkich firm, firmy średnie 0,9%, a firmy duże 0,06%.

Gospodarka miasta opiera się w głównej mierze na przemyśle ciężkim. Przedsiębiorstwa działające w tym obszarze są największymi pracodawcami w mieście. W ostatnich latach podlegały one restrukturyzacji i liczba zatrudnionych w nich osób uległa zmniejszeniu.

Zgodnie z harmonogramem umowy społecznej wygaszania i likwidacji zakładów wydobywających węgiel kopalnia KWK Bolesław Śmiały zostanie zamknięta w latach 2028-2033. Tauron Wytwarzanie S.A. ogłosił wygaszenie bloków Elektrowni Łaziska około 2030 roku. Oznacza to likwidację dwóch dużych zakładów pracy, co wiąże się ze wzrostem bezrobotnych/bezrobotnych w mieście w kolejnych latach oraz zmniejszeniem wpływów do budżetu miasta z tytułu podatków (wpływy z podatków stanowią główne źródło przychodów miejskich).

Alternatywą dla zatrudnienia w dużych zakładach może stać się dobrze prosperujący sektor małych i średnich przedsiębiorstw.

Nie bez znaczenia pozostaje więc fakt, iż po wygaszeniu obu zakładów na terenie miasta powstaną tereny poprzemysłowe, nieużytkowane, co może stanowić duży problem, biorąc pod uwagę ograniczoną powierzchnię miasta.

Bezrobocie

Analiza danych statystycznych w okresie od 2015 do 2022 wskazała, iż stopa bezrobocia w mieście spada.

Jest to stan zgodny z odpowiedziami ankietowanych mieszkańców, którzy nie wskazali bezrobocia jako problemu społecznego miasta.

Stopa bezrobocia dla miasta w 2022 była niższa niż ta określona dla kraju i województwa śląskiego, ale wyższa niż ta wyznaczona dla powiatu mikołowskiego i gmin wchodzących w jego skład.

Podkreślenia wymaga fakt, iż ankietowani mieszkańcy określili warunki do zatrudnienia na terenie miasta w większości jako średnie.

2.2.3 Podsumowanie analizy przestrzennej miasta Łaziska Górne

Tereny rekreacyjne

W mieście jest wiele obszarów, które zapewniają mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu. Część z obiektów powstała dzięki dofinansowaniom zewnętrznym. Budowa obiektów rekreacyjnych jest w mieście jednym z istotnych działań wpisujących się w proces rekultywacji terenów poprzemysłowych miasta. Na terenie miasta w 2022 roku znajdowało się 21 miejskich placów zabaw, 7 siłowni zewnętrznych.

W południowej części miasta położony jest teren rekreacyjno-wypoczynkowy Ynzla. Obszar ten tradycyjnie był odwiedzany przez mieszkańców miasta i okolic w celu uprawiania sportów, spacerów oraz piknikowania. Zużyta infrastruktura została zastąpiona nową, dzięki dofinansowaniu z Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Modernizacja tego terenu nadała mu atrakcyjny wygląd, zapewniający komfort i bezpieczeństwo użytkowania.

Kolejnym rozpoznawalnym obszarem rekreacyjnym jest teren wokół basenu „Żabka”. Dzięki wsparciu środków zewnętrznych powstała tu zielona przestrzeń, będąca znakomitym miejscem do uprawiania sportu, czynnej rekreacji, wypoczynku i relaksu.

Dopełnieniem ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych na terenie miasta są zielone kompleksy tj.:

- Park w Łaziskach Górnych pomiędzy ulicami Dworcową/Radosną,
- Park przy ul. 1 Maja,
- Park przy Placu Ratuszowym,
- Teren sportowo-rekreacyjny, tzw. „Małpi Gaj”,
- Park przy ul. kard. Wyszyńskiego.

Podczas prac warsztatowych pojawiły się głosy mówiące o tym, iż stan zagospodarowania parków nie jest zadowalający. Modernizacji wymaga przede wszystkim park na skrzyżowaniu ul. Dworcowej i Radosnej, teren przy ul. kard. Wyszyńskiego oraz przestrzeń przy ul. 1 Maja. Teren jest zaniedbany, zieleń wymaga uporządkowania, brakuje infrastruktury rekreacyjnej, a obecna jest w znacznym stopniu zdegradowana.

Miasto Łaziska Górne dobrze radzi sobie w zakresie zagospodarowania i jakości przestrzeni publicznej. Oczywiście, jak w każdej przestrzeni miejskiej, znajdują się tu obszary, które wymagają interwencji, np. ze względu na zużycie bądź brak dodatkowych środków na realizację działań.

Ankietowani pozytywnie ocenili obiekty sportowe, tereny rekreacyjne oraz obszary cenne przyrodniczo.

Niemniej jednak warto uatrakcyjnić tereny rekreacyjno-sportowe, tchnąć w nie „nowego ducha” i sprawić, że mieszkańcy miasta będą na nich chętnie spędzali czas. Takimi miejscami mogą stać się np. tereny przy Lesie Kamienickim, tereny pogórnice tzw. skarpy, teren zdegradowany przy ul. Łąkowej i Łazy, pozostałe obszary parkowe. Warto zwrócić również uwagę na możliwość zagospodarowania kolejnych terenów przy ul. Górniczej nieopodal kompleksu „Żabka”, co pozwoliłoby jeszcze bardziej uatrakcyjnić tę część miasta. Ciekawym terenem, który wart byłby przywrócenia środowisku i mieszkańcom jest też obszar położony pomiędzy hałdą przy ul. Sienkiewicza/Stokrotek/Kwiatowej, ciągnący się w stronę Brady, do ul. Miodowej.

Oprócz terenów zielonych bądź próby zagospodarowania terenów przemysłowych należy zwrócić uwagę na potrzebę poprawy jakości infrastruktury wodnej miasta tj.: stawów Kłyta, Szustrok czy też Kaplycioka.

Infrastruktura mieszkaniowa i komunalna

Ze względu na nieduży obszar gminy, miasto ma ograniczone możliwości rozwoju infrastruktury mieszkaniowej. Łaziska Górne charakteryzuje w większości zabudowa niska, zwarta. Aż 50% ludności miasta zamieszkuje domy jednorodzinne i dwurodzinne. Wśród osiedli domów jednorodzinnych należy wymienić osiedla: Zośka, Kwiatowe, Leśne. Pozostała zabudowa jednorodzinna ma charakter rozproszony, przylegający do dróg powiatowych, gminnych oraz lokalnych.

Warunki mieszkaniowe w mieście Łaziska Górne zbliżone są do średniej dla powiatu mikołowskiego i województwa śląskiego.

Aby zapewnić konkurencyjność miasta w stosunku do gmin sąsiednich, Łaziska Górne powinny mieć na uwadze, iż warto wydzielić i przygotować kompleksowo tereny pod budownictwo mieszkaniowe.

Istotną sprawą jest również wygospodarowanie lokali socjalnych, w tym lokali dla osób z niepełnosprawnościami.

Środowisko naturalne

Miasto Łaziska Górne znajduje się w obrębie strefy śląskiej wyznaczonej w ramach Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego. Zgodnie z roczną oceną jakości powietrza województwa śląskiego opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, w obrębie przedmiotowej strefy nadal występowały przekroczenia dopuszczalnych norm ilości substancji szkodliwych takich jak PM₁₀, PM_{2.5}, B(a)P.

Miasto Łaziska Górne od lat przywiązuje dużą wagę do działań o charakterze proekologicznym. Łaziszczanie mogą skorzystać z dotacji na modernizację kotłowni, przyłączenie do sieci ciepłowniczej, odnawialne źródła energii (kolektory słoneczne, pompy ciepła).

W Łaziskach Górnych także jakość powietrza ulega z roku na rok poprawie. Warto zwrócić uwagę, iż niezbędna jest dalsza kontynuacja działań edukacyjnych, programów wspierających (dopłaty do urządzeń), w celu osiągnięcia jeszcze lepszych wyników w tym zakresie.

W tym aspekcie nieodzowne będą działania zmierzające do modernizacji energetycznej obiektów publicznych, a także kontynuacja wsparcia dla mieszkańców w tym obszarze.

Jak wcześniej wskazano charakteryzując obszary rekreacyjne miasta, również tkanka zielona wymaga przeprowadzenia prac rewitalizacyjnych, wpływających na poprawę bioróżnorodności terenu. Zachowanie dobrej jakości terenów zielonych jest tym bardziej znaczące, iż miasto ze względu na swoją niewielką powierzchnię nie będzie mogło zwiększać terenów zielonych kosztem innego przeznaczenia, np. na potrzeby zabudowy mieszkaniowej czy usługowej. Szansą w tym

przypadku jest rewitalizacja terenów przemysłowych i zagospodarowanie w celu osiągnięcia celów środowiskowych (wzrost bioróżnorodności).

Na terenie miasta występują również zbiorniki wodne (m.in. stawy Klyta i Szustrok, staw Kaplyciok, staw przy ul. Młyńskiej) wymagające dodatkowych prac rekultywacyjnych i nowoczesnej modernizacji terenów okalających. Podjęcie działań w tym zakresie jest zgodne z polityką kraju i UE w celu wsparcia zielono-niebieskiej infrastruktury.

W zakresie polityki przestrzennej Łaziska Górne powinny jak najszybciej rozwiązać problem przestrzenny terenów przemysłowych w postaci hałd i zwałowisk. Dobrym pomysłem jest przekształcenie tego typu terenów w obszary o charakterze sportowo-rekreacyjnym lub na potrzeby wzrostu zielonej energii (farmy PV).

Infrastruktura komunikacyjna

Główną oś komunikacyjną w Łaziskach Górnych stanowi droga krajowa numer 81 relacji Katowice - Wisła. Przez miasto przebiega część drogi o długości 6,2km.

Przez miasto przebiegają dwie linie kolejowe relacji Katowice - Rybnik, Racibórz - Wodzisław oraz Tychy - Jaśkowice. W mieście funkcjonują dwa przystanki kolejowe: przystanek kolejowy Łaziska Górne, stacja kolejowa Łaziska Górne Brada, przystanek kolejowy znajduje się również na trasie Tychy - Jaśkowice.

W 2023r. na terenie miasta Łaziska Górne funkcjonowało 6 linii autobusowych obsługiwanych przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię (linie: 29, 45, 69, 655, 294, 594), a także linie busowe wewnętrzne, bezpłatne dla mieszkańców.

Od czerwca 2023 roku GZM uruchomiła szybką linię M12 Wry-Katowice, łączącą Łaziska Górne z Katowicami.

Ponadto, analogicznie do lat ubiegłych, w Łaziskach Górnych w 2023 roku funkcjonowała bezpłatna dla pasażerów komunikacja obejmująca linie: Ł Łaziska, M Łaziska, N Łaziska, Z Orzesze.

Bezpłatna komunikacja swoim zasięgiem obejmuje miasto Łaziska Górne oraz ościennie miasta, tj. Mikołów (Kolonia Huta) i Orzesze. Miasto na bieżąco przeprowadza wyrywkowe kontrole busów weryfikujące jakość świadczonej usługi.

W marcu 2023 roku ogłoszono wybór wariantu inwestorskiego przebiegu Kolei Dużych Prędkości przez miasto Łaziska Górne. Wybrany został wariant „niebieski” przecinający miasto na dwie części. W pasie przebiegu planowanej kolei znajduje się 66 budynków jednorodzinnych i 11 różnej

wielkości przedsiębiorstw, a także jedna trzecia zrewitalizowanych terenów parkowych i część terenów inwestycyjnych.

Zgodnie z harmonogramem prace nad linią szybkiej kolei z Katowic do Ostrawy mogą rozpocząć się najwcześniej w 2029 roku. Najbliższe lata spółka CPK ma poświęcić na uzyskanie decyzji środowiskowej, lokalizacyjnej, a także wyłonienie wykonawcy.

Przebieg Kolei Dużych Prędkości przez miasto Łaziska Górne spotkał się dużym sprzeciwem społecznym zarówno mieszkańców miasta, jak i władz samorządowych. Zaplanowana trasa CPK podzieli Łaziska Górne na pół, zlikwiduje część terenów zielonych, a także zakłady pracy (11 działalności gospodarczych) i nieruchomości mieszkańców (66 budynków rodzinnych), spowoduje utratę 5% powierzchni miasta na rzecz inwestycji, zmieniając charakter Łazisk Górnych.

Wnioski przeprowadzone w części diagnostycznej dla tego obszaru:

Infrastruktura drogowa wymaga bieżących napraw i remontów. Ponadto należy wybudować drogi do nowo powstałych budynków mieszkalnych. Miasto powinno kontynuować działania na rzecz zrównoważonej mobilności miejskiej.

Ponadto na terenie miasta wciąż znajduje się wiele nieefektywnych energetycznie opraw oświetlenia ulicznego.

3 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

3.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT to podstawowe narzędzie analizy strategicznej, służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju i potencjału badanego obszaru.

W celu identyfikacji obszarów problemowych, szans i zagrożeń w wymiarze społeczno-przestrzenno-gospodarczym jednostki, wykorzystano dane pozyskane w trakcie opracowywania diagnozy, (której streszczenie zostało przedstawione w poprzednim rozdziale strategii).

Podczas prac diagnostycznych przeprowadzono spotkanie warsztatowe, w którym udział wzięli mieszkańcy gminy, radni, przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych.

Podczas warsztatów przeprowadzono prace związane z opracowaniem analizy SWOT.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT będącą punktem wyjścia dla zidentyfikowania celów strategicznych strategii oraz przypisanych im celów operacyjnych.

Poniższa analiza jest wynikiem prac diagnostycznych przeprowadzonych dla potrzeb przedmiotowej strategii.

Tabela 1 Analiza SWOT - aspekt społeczny

Aspekt społeczny
Mocne Strony
1. Pozytywna opinia mieszkańców dotycząca warunków życia i jakości usług publicznych. 2. Różnorodna oferta kulturalna. 3. Wielopokoleniowość. 4. Przywiązanie do śląskiej tradycji (w tym pielęgnowanie lokalnych tradycji miasta).
Słabe strony
1. Niekorzystne trendy demograficzne. 2. Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 3. Niewystarczająca oferta różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz dorosłych (w tym osoby starsze).
Szanse
1. Poprawa jakości oferty edukacyjnej i wychowawczej. 2. Wzmocnienie więzi społecznych poprzez wzrost ilości inicjatyw dedykowanych dzieciom młodzieży oraz osobom starszym (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu). 3. Poprawa jakości życia osób starszych (konieczność dostosowania działań społecznych związku ze starzeniem się społeczeństwa).
Zagrożenia
1. Nasilenie się patologii społecznych.

2. Dalsze pogłębienie się niekorzystnych trendów demograficznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Tabela 2 Analiza SWOT - aspekt gospodarczy

Aspekt gospodarczy
Mocne Strony
1. Niski udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców. 2. Wysoki poziom dochodów budżetowych na mieszkańca. 3. Duże zakłady pracy. 4. Przynależność miasta do Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego - możliwość pozyskiwania środków w ramach mechanizmu ZIT.
Słabe strony
1. Uzależnienie ekonomiczne miasta od trzech kluczowych podmiotów gospodarczych, skutkujące m.in. niekontrolowanym wzrostem bezrobocia. 2. Zależność kluczowych podmiotów gospodarczych od korporacji zlokalizowanych poza Łaziskami Górnymi.
Szanse
1. Rozwój sektora MŚP. 2. Rozwój terenów pod zabudowę mieszkaniową. 3. Rozwój turystyki industrialnej, rosnące zainteresowanie zwiedzaniem czynnych i wyłączonych z użytkowania obiektów przemysłowych. 4. Współpraca z gminami Związku Gmin Subregionu Centralnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, m. in. w zakresie realizacji projektów współfinansowanych w ramach UE. 5. Dostęp do systemu zachęt dla przedsiębiorców i osób zamierzających rozpoczęcie działalności gospodarczej.
Zagrożenia
1. Likwidacja dużych zakładów pracy na terenie miasta. 2. Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej decydujące o zamykaniu lokalnych firm.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Tabela 3 Analiza SWOT - aspekt przestrzenny

Aspekt przestrzenny
Mocne Strony
1. Wysoki stopień zwodociągowania i skanalizowania miasta. 2. Zabytkowa infrastruktura występująca na terenie miasta. 3. Potencjał terenów poprzemysłowych do wykorzystania jako tereny zielone i rekreacyjne.
Słabe strony
1. Konieczność rewitalizacji przestrzeni zielonych i zbiorników wodnych. 2. Zła jakość powietrza zwłaszcza w okresach jesienno-zimowych. 3. Niewystarczająca jakość infrastruktury drogowej i oświetlenia ulicznego.

4. Bariery architektoniczne.
Szanse
1. Poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez montaż instalacji OZE.
2. Działania w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury.
Zagrożenia
1. Dalsza degradacja części przyrodniczej miasta.
2. Pozostawienie terenów przemysłowych (hałdy) bez zagospodarowania - obniżenie jakości tkanki krajobrazowej miasta.
3. Budowa Koleje Dużych Prędkości przez teren miasta - obszar krytyczny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Przedstawiona wyżej analiza SWOT stanowiła punkt wyjścia do zdefiniowania drzewa problemów, co z kolei pozwoliło na zdefiniowanie celów rozwoju miasta w perspektywie do 2030 roku.

3.2 Wizja oraz cele rozwoju miasta Łaziska Górne do roku 2030

Wizja rozwoju to docelowy obraz gminy w roku 2030, do której należy dążyć realizując cele i działania określone w Strategii Rozwoju angażując wszelkie niezbędne zasoby.

Wizja rozwoju miasta Łaziska Górne w 2030

Łaziska Górne to miasto:

- zapewniające wysoką jakość usług społecznych, edukacyjnych oraz doskonałe warunki do rozwoju gospodarczego,
- ekologiczne wspierające postawy prośrodowiskowe swoich mieszkańców,
- stale podnoszące jakość i dostępność swojej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej,
- charakteryzujące się wysokiej jakości terenami zielonymi.

Zdefiniowana wyżej wizja będzie możliwa do osiągnięcia dzięki realizacji wyznaczonych celów strategicznych o długim horyzoncie czasowym oraz przypisanych im celów operacyjnych.

Cele sformułowano w odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy, opisanych w powyższych analizach SWOT.

Każdy cel w strategii określony został w sposób SMART (ang. - mądry):

- **SPECIFIC** - konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,

- **MEASURABLE** - mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- **ATTAINABLE** - atrakcyjny, osiągalny, możliwy do zrealizowania,
- **REALISTIC** - realistyczny przy istniejących zasobach,
- **TIME-BOUNDED** - zdefiniowany, określony w czasie.

Rysunek 2 Cele wyznaczone metodą SMART

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania wyznaczono następujące cele strategiczne:

Aspekt społeczny

Cel strategiczny I

Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta

Aspekt gospodarczy

Cel strategiczny II

Zwiększenie potencjału gospodarczego miasta

Aspekt przestrzenny

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

Cel strategiczny I

Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta

Cele ogólne I

C.I.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i edukacyjnych

C.I.2. Wysoki poziom obsługi mieszkańców przez Urząd Miejski i jednostki organizacyjne miasta

C.I.3. Aktywne włączenie społeczne i integracja mieszkańców

Cel strategiczny II

Zwiększenie potencjału gospodarczego miasta

Cele ogólne II:

C.II.1. Wykorzystanie lokalnych potencjałów rozwojowych

C.II.2. Działania mające na celu łagodzenie skutków transformacji górniczej i energetycznej

C.II.3. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

Cele ogólne III:

C.III.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i wód

C.III.2. Przeciwdziałanie degradacji zasobów środowiska przyrodniczego miasta

C.III.3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej

C.III.4. Rozwój sektora gospodarki odpadami

C.III.5. Edukacja ekologiczna mieszkańców

Realizacja każdego z celów ogólnych możliwa będzie za sprawą konsekwentnej realizacji konkretnych kierunków działań, które wdrażane będą z kolei poprzez działania o charakterze inwestycyjnym, edukacyjnym oraz informacyjno-promocyjnym.

Rysunek 3 Wzajemne oddziaływanie wizji, celów i kierunków działań

Źródło: Opracowanie własne

4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategii

Zidentyfikowane kierunki działań stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy zgłaszane podczas badania ankietowego mieszkańców miasta oraz w przedstawiane w trakcie spotkań z przedstawicielami samorządu miejskiego, jak również podczas prac warsztatowych realizowanych na etapie opracowania diagnozy.

Działania zostały przypisane odpowiednim celom społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Niemniej jednak, pomimo przyjętego przyporządkowania, należy wskazać, iż niektóre z działań mają oddziaływanie szersze, tzn. będą przyczyniać się jednocześnie do osiągnięcia kilku zdefiniowanych celów z różnych obszarów (zarówno społecznego i gospodarczego, jak i przestrzennego), występujący efekt synergii (szerszego oddziaływania) pozwoli na szybsze i bardziej kompleksowe osiągnięcie zakładanego celu strategicznego i zdefiniowanej wizji rozwoju miasta.

Tabela 4 Kierunki działań przypisane zidentyfikowanym celom strategii

Cel strategiczny I	
Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta	
C.I.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i edukacyjnych	Kierunek działania K.I.1.1: Nowoczesna szkoła Opis: Poszerzenie oferty zajęć szkolnych, unowocześnianie infrastruktury szkolnej - aplikowanie o środki w ramach dostępnych projektów i programów - np. Ekopracownia, Ekopracownia pod chmurką, Posiłek w domu i szkole, Aktywna tablica, Laboratoria przyszłości.
	Kierunek działania K.I.1.2: Nowoczesne przedszkole Opis: Rozszerzenie katalogu oferowanych zajęć i form wsparcia wraz z modernizacją infrastruktury przedszkolnej.
	Kierunek działania K.I.1.3: Rozwój usług społecznych na terenie miasta Łaziska Górne Opis: Poszerzenie katalogu usług dedykowanych wszystkim grupom społecznym, ale szczególnie seniorom - w kontekście demografii gminy, a także osobom samotnym, niesamodzielnym, z niepełnosprawnościami - usługi opiekuńcze, asystenckie, specjalistyczne usługi opiekuńcze, rehabilitacja domowa, transport osób z niepełnosprawnościami, niesamodzielnych do miejsc wsparcia, opieka wytchnieniowa, działalność i poszerzenie oferty aktywności Dziennego Domu Senior +, Klubu Seniora „Beretko”, Uniwersytetu III Wieku, działania skierowane do łaziskich rodzin - Aktywizacja 50 +, poszerzenie oferty zajęć Placówki Wsparcie Dziennego, Zajęcia specjalistyczne dla dzieci, rozwój Lokalnej Bazy Wolontariatu, rozwój koncepcji Łaziskiego Banku Czasu. W celu wsparcia rozwoju usług społecznych dedykowanych osobom starszym zaplanowano również rewitalizację terenu przy budynku Dziennego Domu Senior + mieszczącego się przy ul. Wyszyńskiego 8

Cel strategiczny I	
Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta	
	w Łaziskach Górnych - teren bezpośrednio przylega do Dziennego Domu Seniora - poprzez jego rewitalizację - uporządkowanie, nasadzenia, małą siłownia zewnętrzną z kilkoma sprzętami, obiekty małej architektury; planuje się stworzenie tam przyjaznego miejsca wypoczynku dla osób korzystających z oferty Dziennego Domu Seniora.
C.1.2 Wysoki poziom obsługi mieszkańców przez Urząd Miejski i jednostki organizacyjne miasta	<u>Kierunek działań: K.1.2.1: Rozwój cyfryzacji</u> Opis: Rozwój e-usług publicznych, cyfryzacja jst, kompetencje cyfrowe w działaniach jst, szkolenia z zakresu cyfryzacji dedykowane pracownikom Urzędu Miejskiego oraz pracownikom pozostałych placówek publicznych.
C.1.3 Aktywne włączenie społeczne i integracja mieszkańców	<u>Kierunek działań K.1.3.1: Włączenie społeczne związane z procesem transformacji, powstanie Izby Pamięci oraz Centrum Dziedzictwa Górnictwa Węglowego/Przemysłowego</u> Opis: Działania związane z wykorzystaniem endogenicznego potencjału Łazisk Górnych na rzecz transformacji, zmierzające do zachowania dziedzictwa górniczego/przemysłowego terenu, tożsamości lokalnej oraz więzi z historią i dziedzictwem przemysłowym, animacje mieszkańców w procesie zmiany społecznej, gospodarczej i środowiskowej, powstanie Izby Pamięci oraz Centrum Dziedzictwa Górnictwa Węglowego/Przemysłowego przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łaziskach Górnych wraz ze strefą przeznaczoną na organizację imprez i przedsięwzięć o charakterze włączającym.

Cel strategiczny II	
Zwiększenie potencjału gospodarczego miasta	
C.II.1. Wykorzystanie lokalnych potencjałów rozwojowych	<u>Kierunek działania: K.II.1.1: System wsparcia dla MŚP</u> Opis: Działania wspomagające rozwój sektora MŚP poprzez promocję lokalnych produktów i usług, działania wystawiennicze, udział w wydarzeniach międzygminnych.
C.II.2 Działania mające na celu łagodzenie skutków transformacji górniczej i energetycznej	<u>Kierunek działania: K.II.2.1: Wsparcie rozwoju nowych branż i technologii w kontekście zmian gospodarczych regionu</u> Opis: Działania wspierające rozwój firm mikro, małych i średnich, m.in. poprzez wsparcie doradcze, ułatwienia administracyjne, pomoc prawną oraz z zakresu pozyskiwania wsparcia zewnętrznego na rozwój nowych gałęzi gospodarczych zgodnych z celami transformacji górniczej.
C.II.3. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	<u>Kierunek działania: K.II.3.1: Wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców miasta</u> Opis: Działanie ma na celu stworzenie instrumentów wsparcia finansowego i organizacyjnego umożliwiającego podnoszenie wiedzy i umiejętności bezrobotnych z terenu miasta.

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

C.III.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza

Kierunek działania K.III.1.1.: Rozwój energetyki prosumenckiej na terenie miasta

Opis: Realizacja działań ma na celu promocję oraz wsparcie organizacyjne i finansowe związane z montażem instalacji OZE w sektorze budownictwa mieszkaniowego na terenie miasta.

Działania realizowane w ramach tego kierunku to m.in.:

- dotacje celowe z budżetu miasta na zadania z zakresu montażu m. in. instalacji OZE,
- wsparcie doradcze w ramach funkcjonowania punktu konsultacyjnego „Czyste Powietrze” oraz Ekodoradcy.
- kampanie promujące rozwój energetyki prosumenckiej.

Kierunek działania K.III.1.2.: Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta

Opis: Działanie ma na celu ograniczenie niskiej emisji z sektora mieszkaniowego poprzez wsparcie organizacyjne oraz finansowe (dotacje celowe miasta) wymiany nieekologicznych źródeł ciepła.

Kierunek działania K.III.1.3: Wzrost energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym

Opis: Celem działania jest kontynuacja działań miejskich związanych z montażem instalacji OZE w obrębie budynków użyteczności publicznej, m.in. realizacja projektu obejmująca dofinansowanie zakupu i montażu nowych instalacji paneli fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej wraz z magazynem energii na budynku hali widowiskowo- sportowej MOSIR w Łaziskach Górnych.

Kierunek działania K.III.1.4: Modernizacja oświetlenia publicznego.

Cel strategiczny III	
Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej	
	Opis: Realizacja zadania ma na celu ograniczenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery za sprawą zmniejszenia zużycia energii z sektora oświetlenia publicznego. Działanie przewiduje wymianę około 1600 nieenergooszczędnych opraw oświetlenia ulic, dróg, skwerów, parków, placów, i innych miejsc publicznych na oprawy typu LED na terenie miasta Łaziska Górne.
C.III.2.Przeciwdziałanie degradacji zasobów środowiska przyrodniczego miasta	<u>Kierunek działania K.III.2.1.: Wsparcie zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta</u> Opis: Działania mają na celu poprawę jakości przestrzeni miejskiej poprzez wsparcie rozwoju bioróżnorodności oraz poprawę stanu środowiska wodnego miasta. W ramach działania planowana jest realizacja m.in. zadań z zakresu: - Park Radosna - modernizacja parku rekreacyjnego przy ul. Dworcowej w Łaziskach Górnych Zadanie polega na modernizacji istniejącej przestrzeni parku o powierzchni około 1 ha położonego pomiędzy ul. Dworcową, Radosną, Krokusów i Szarotki w Łaziskach Górnych w kierunku utworzenia nowoczesnego miejsca ze strefą wypoczynku i zabawy dla osób w różnym wieku, placem zabaw dla psów i dwoma małymi parkingami zlokalizowanymi przy ul. Radosnej i Krokusów. Przewidywany zakres robót obejmuje wykorzystanie istniejącej infrastruktury (fontanna w centrum parku), a także ukształtowania terenu i jego zasobów przyrodniczych na budowę strefy odpoczynku i zabawy z elementami małej architektury, modernizacją istniejącej fontanny, instalacją fontanny z wodotryskami wraz z urządzeniami technicznymi, postawieniem wieży widokowej z posadzoną w jej środku topolą białą, montażem zabawek sensorycznych dla dzieci, kolumn świetlnych, utworzeniem

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

ogrodzonego placu zabaw dla psów, wymianą nawierzchni ścieżek pieszych wraz z oświetleniem, nasadzeniami drzew, krzewów, bylin, zwiększających bioróżnorodność parku i modernizacją dwóch parkingów.

- Modernizacja parku przy ul. Wyszyńskiego w Łaziskach Górnych

Celem zadania jest kompleksowa modernizacja zdegradowanego terenu parku ul. Wyszyńskiego w Łaziskach Górnych w kierunku utworzenia zielonej przestrzeni - miejsca przyjaznego mieszkańcom, w którym mogą bezpiecznie odpocząć i aktywnie spędzić czas. Terenowi zostanie więc przywrócona funkcja społeczna jako miejsca spotkania i obcowania z naturą. Będzie on jednocześnie stanowił naturalną, środowiskową przeciwwagę dla silnie zurbanizowanej pobliskiej strefy KWK Bolesław Śmiały w Łaziskach Górnych. Oprócz funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej dla użytkowników, zmodernizowana przestrzeń parku w sposób naturalny „rozszerzeli” zurbanizowaną tkankę miejską i stanowić będzie naturalną barierę dla miejskich wysp ciepła na tym terenie. Modernizacja parku, której zasadniczym elementem jest wykreowanie krajobrazu zielonego, stanowi element łagodzenia zmian klimatu.

- Ochrona bioróżnorodności w Łaziskach Górnych poprzez zagospodarowanie rejonu stawów Klyta i Szustrok z wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych

Celem zadania jest odnowa bioróżnorodności w Łaziskach Górnych poprzez zagospodarowanie rejonu stawów Klyta i Szustrok, z wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych, zmierzająca do ochrony zagrożonych gatunków występujących na tym terenie. Zadanie będzie polegać na wzmocnieniu mechanizmów ochrony bioróżnorodności i kształtowania świadomości społecznej, m.in. na temat gatunków chronionych poprzez rewaloryzację zbiorników wodnych położonych na terenie objętym

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

projektem, ograniczenie antropopresji na terenie siedliska roślin i zwierząt wraz z odbudową zdegradowanego siedliska gatunków, a także budowę koniecznej infrastruktury. Planowane jest przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych i nasadzeń w miejscu realizacji projektu. Częścią zadania będzie akcja informacyjno- edukacyjna dotycząca chronionej fauny i flory i wykonanie ścieżki edukacyjnej.

- Rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni rekreacyjnej parku przy ul. 1-Maja

Zadanie polega na uporządkowaniu zieleni na terenie parku, nowe nasadzenia, wydzielenie zacienionego kącika dla seniora: gry w plenerze (stół do szachów), elementy siłowni zewnętrznej z urządzeniami przystosowanymi dla seniorów.

- Arkadia - zagospodarowanie terenu zieleni przy Centrum Frajdy w Łaziskach Górnych

Projekt polega na modernizacji istniejącej, niezagospodarowanej przestrzeni o powierzchni około 0,5 ha położonej pomiędzy Centrum Frajdy i DK-81 w Łaziskach Górnych w kierunku utworzenia przyjaznego, zielonego miejsca służącego codziennemu wypoczynkowi dla różnych grup wiekowych. Przewidywany zakres prac obejmuje wykorzystanie istniejącego ukształtowania terenu i jego walorów na utworzenie układu komunikacyjnego (ścieżek) wraz z oświetleniem i elementami małej architektury (np. ławki, żagle przeciwsłoneczne, hamaki miejskie), uformowanie wzniesień, wgłębników i piaskownic oraz w zasadniczej części wykonanie nasadzeń drzew, rabat i trawników.

- Rewitalizacja centrum miasta wraz z rekultywacją parku miejskiego pomiędzy ulicami Orzeską/Barlickiego

Planowany zakres prac w ramach projektu obejmuje m.in.:

- odbudowanie bioróżnorodności gatunkowej (roślin i zwierząt) poprzez nasadzenia i pielęgnację.

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

- montaż osłony wodnej jako elementu stanowiącego zabezpieczenie przed upałami, przywrócenie funkcji społecznej miejsca,
- zagospodarowanie placu przed MDK poprzez montaż donic z roślinami wieloletnimi, montaż roślinnych instalacji samofiltrujących powietrze.

- Poprawa stosunków wodnych w rejonie cieków S i stawu Kaplyciok w Łaziskach Górnych na terenie oddziaływania KWK Bolesław Śmiały

W ramach realizacji zadania przewidziano poprawę stanu koryta cieku S poprzez m.in. oczyszczenie, odmulenie, udrożnienie koryta wraz faszynowaniem skarp, a także uporządkowanie otoczenia. Projekt przewiduje również rewaloryzację, czyszczenie stawu Kaplyciok oraz zwiększenie jego retencyjności.

- Poprawa stosunków wodnych w rejonie stawu w rejonie ulicy Młyńskiej w Łaziskach Górnych na terenie oddziaływania KWK Bolesław Śmiały

Zadanie przewiduje rewaloryzację i oczyszczenie stawu w rejonie ulicy Młyńskiej w Łaziskach Górnych wraz z jego otoczeniem, znajdującego się na terenach przemysłowych, po szkodach górniczych. Inwestycja ma na celu zwiększenie retencyjności stawu stanowiącego zbiornik retencyjny dla cieku Brada.

Kierunek działania K.III.2.2: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta

Opis: Zadanie obejmuje budowę kanalizacji sanitarnej w centrum miasta, rejonie ulic: Poręba, Pocztowa, Centrum, Wąska, Barlickiego, Okrężna, Cieszyńska, Wiejska, Starowiejska, Szybowa, Górna, Łazy, Plac Ratuszowy, Hutnicza, Kościelna, Kieszki, Cegielnianej i Młyńskiej w Łaziskach Górnych (13 765 mb), budowę kanalizacji deszczowej w w/w ulicach (8 000 mb) oraz budowę sieci wodociągowej

Cel strategiczny III	
Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej	
	w w/w ulicach (4 500 mb). Przewiduje się ponadto odtworzenie nawierzchni dróg i chodników po robotach kanalizacyjnych (40 000 m ²).
C.III.3.Poprawa jakości przestrzeni publicznej	Kierunek działania K.III.3.1: Działania na rzecz mobilności miejskiej Opis: Zakres prac dla przedmiotowego kierunku działania obejmuje realizację zadań wpływających na poprawę mobilności miejskiej, w tym budowę ścieżek rowerowych oraz modernizację, remont i rozbudowę sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie uliczne). W ramach działania planowana jest realizacja m.in. następujących projektów: - Rewitalizacja infrastruktury drogowej na terenie osiedla Gen. Ziętka - ul. Sienkiewicza, Kwiatowa, Stara, Bratków, Fiołkowa, Tulipanów, Wiśniowa, Narcyzów, Astrów, Konwalii, Różana. - Modernizacja głównego ciągu komunikacyjnego - ulic Klonowej, Dworcowej i Barlickiego - Budowa dróg ul. Poziomkowej i Spacerowej w Łaziskach Górnych - Budowa dróg: droga łącząca ul. Mikołowską z ul. Wieżową ul. Głogowa i ul. Akacyjowa, budowa drogi łączącej osiedle Leśne z ul. Kolejową - Modernizację infrastruktury drogowej na terenie miasta i obejmuje następujące ulice: Akacyjowa, Boczna, Bukowa, Cegielniana, Ciczierz, Cieszyńska, Głogowa, Gostyńska, Graniczna, Jaworowa, Jaśminowa, Kamienna, Kieszki, Kościelna, Lasoki, Lipowa, Leśna, Łukowa, Piaskowa, Polna,

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

Południowa, Poręba, Przysiółki, Rybnicka, Sikorskiego, Starowiejska, Stroma, Torowa, Tuwima, Wspólna, Wyrka, Wyszyńskiego, Wyzwolenia, św. Barbary

- Modernizacja infrastruktury oświetleniowej na terenie Miasta Łaziska Górne,
- Budowa ciągu pieszo - rowerowego od centrum przesiadkowego przy ul. Sienkiewicza do zrehabilitowanej hałdy między ulicami Stokrotek i Kwiatową.
- Wdrożenie roweru metropolitalnego.

Kierunek działania K.III.3.2: Rewitalizacja terenów przemysłowych

Opis: Działanie ma na celu rewitalizację terenów przemysłowych miasta i zagospodarowanie ich na cele środowiskowe, społeczne i gospodarcze.

W ramach kierunku działań planowana jest realizacja m.in. następujących projektów:

- Rekultywacja terenu zdegradowanego terenu w rejonie ul. Łazy i ul. Łąkowej w Łaziskach Górnych.
- Przywrócenie walorów środowiskowych terenu pogórniczego tzw. skarpy w Łaziskach Górnych poprzez jego rekultywację i remediację.
- Przebudowa zwałowiska położonego w Łaziskach Górnych pomiędzy ulicami Sienkiewicza, Stokrotek i Kwiatową wraz z przywróceniem dla celów środowiskowych terenu położonego pomiędzy hałdą przy ul. Sienkiewicza/Stokrotek/Kwiatowej w kierunku Brady do ul. Miodowej.
- Regeneracja terenów zdegradowanych przy ulicy Górniczej.

Kierunek działania K.III.3.3: Modernizacja obiektów użyteczności publicznej

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

Opis: Poprawa jakości przestrzeni publicznej miasta związana jest również z modernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni do nich przyległych. W ramach działania zaplanowano m.in. następujące projekty:

- Modernizacja centrum kulturalnego przy Lesie Kamienickim w Łaziskach Górnych

Projekt polega na modernizacji przestrzeni o charakterze kulturalno-rekreacyjnym przy Lesie Kamienickim w Łaziskach Górnych, na którą składać się będą: modernizacja amfiteatru, w tym trybun i przestrzeni okalającej, a także termomodernizacja budynku, modernizacja instalacji wewnętrznych i pomieszczeń (w tym dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami) Miejskiego Domu Kultury w Łaziskach Górnych - filia w Łaziskach Średnich.

- Remont budynku Ratusza w Łaziskach Górnych

Reprezentacyjny budynek położony w centrum miejscowości zajmuje wyeksponowane miejsce w urbanistyce miasta. Wybudowano go w nowoczesnym stylu funkcjonalistycznym, rzadko występującym w niedużych miejscowościach Górnego Śląska i podkreślającym oficjalny, urzędowy charakter obiektu. Budynek zachował do dziś pierwotną funkcję i jako siedziba władz miasta jest najważniejszym reprezentacyjnym gmachem użyteczności publicznej w Łaziskach Górnych.

Zakres prac obejmie w szczególności: wykonanie dokumentacji projektowej, roboty przygotowawcze, remont wejścia głównego, remont elewacji, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, zabudowę windy.

- Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 6 im. Jana Pawła II z Oddziałami Integracyjnymi w Łaziskach Górnych

Cel strategiczny III

Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

Projekt przewiduje prace obejmujące modernizację Szkoły Podstawowej nr 6 im. Jana Pawła II z Oddziałami Integracyjnymi w Łaziskach Górnych zlokalizowanej przy ul. Wyrskiej 4. Szkoła powstała w 1996 roku, to duży budynek, którego kubatura wynosi 48 000 m³, powierzchnia połaci dachu liczy sobie 5 100 m², a ścian wewnętrznych 6 300 m². Niniejszy projekt obejmuje prace związane z wymianą pokrycia dachu wraz z wykonaniem wymiany docieplenia sufitów, wykonanie termomodernizacji ścian fundamentowych, ścian zewnętrznych wraz z częściową wymianą stolarki okiennej i drzwiowej oraz częściową wymianą instalacji centralnego ogrzewania.

- Modernizacja zabytkowej części Szkoły Podstawowej nr 1 w Łaziskach Górnych

Prace zaplanowane w projekcie dotyczą zabytkowej części szkoły i będą obejmować przebudowę tego obiektu na pomieszczenia administracyjne, co pozwoli na zachowanie funkcjonalności obiektu. W budynku zaplanowano następujące prace: modernizację pomieszczeń wewnętrznych na pomieszczenia administracyjne, socjalne, toalety oraz toalety dla osób z niepełnosprawnościami, modernizację instalacji wewnętrznych, dostawę i montaż windy wraz z robotami towarzyszącymi.

- Modernizacja i adaptacja budynku przy ul. Cieszyńskiej 2 w celu stworzenia mieszkań wraz z rewitalizacją otoczenia budynku

Zadanie obejmuje przeprowadzenie gruntowego remontu całego budynku z zamiarem stworzenia mieszkań dostosowanych przede wszystkim do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Kierunek działań K.III.3.3: Kompleksowe przygotowanie terenów pod ekologiczne budownictwo jednorodzinne wraz z zielonymi strefami wypoczynku

Cel strategiczny III	
Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej	
	Projekt polega na kompleksowym przygotowaniu terenów gminnych na obszarze miasta Łaziska Górne pod budownictwo jednorodzinne oraz stworzenie w pobliżu tych terenów zagospodarowanych zielonych enklaw sprzyjających aktywnemu wypoczynkowi.
C.III.4. Rozwój sektora gospodarki odpadami	<u>Kierunek działań K.III.4.1</u> Budowa kompostowni odpadów zielonych przy ul. Łazy w Łaziskach Górnych Opis: Projekt zakłada budowę kompostowni odpadów zielonych przy ul. Łazy w Łaziskach Górnych. Budowa bezpiecznego systemu gospodarki odpadami biodegradowalnymi przyczyni się do poprawy środowiska naturalnego i wiązać się będzie z korzyściami w postaci: redukcji odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania oraz pozyskania kompostu.
C.III.5. Edukacja ekologiczna mieszkańców.	<u>Kierunek działania: K.III.4.1:</u> Kampanie społeczne, eventy prośrodowiskowe, kampanie informacyjno-promocyjne, mikro-projekty prośrodowiskowe Opis: Zakres działań obejmuje zadania związane z organizacją wydarzeń promocyjnych i edukacyjnych obejmujących zagadnienia prośrodowiskowe. Między innymi planowane są akcje „Sprzątanie Świata”, „Święto Drzewa”, konkurs „Łaziski ogród”, projekty typu: Zielona pracownia, Ekopracownia pod chmurką.

5 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Kolejnym etapem prac nad strategią jest określenie rezultatów planowanych działań. Stopień osiągnięcia przedstawionych w poprzednim rozdziale kierunków działań przypisanych do poszczególnych celów ogólnych definiować będą wskaźniki przedstawione w poniższych zestawieniach tabelarycznych.

Rokiem docelowym osiągnięcia niżej przedstawionych wskaźników będzie rok 2030.

Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego I

Cel strategiczny I	
Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.I.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i edukacyjnych	Liczba nowych ofert zajęć edukacyjnych i wychowawczych (szt.). Liczba wdrożonych usług społecznych (szt.).
C.I.2 Wysoki poziom obsługi mieszkańców przez Urząd Miejski i jednostki organizacyjne miasta	Liczba wdrożonych e-usług publicznych (szt.). Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu cyfryzacji (szt.).
C.I.3 Aktywne włączenie społeczne i integracja mieszkańców	Liczba projektów zrealizowanych z zakresu włączenia społecznego i integracji mieszkańców związane z procesem transformacji (szt.).

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych

Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego II

Cel strategiczny II	
Zwiększenie potencjału gospodarczego miasta	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.II.1. Wykorzystanie lokalnych potencjałów rozwojowych	Liczba działań wspomagających rozwój sektora MŚP (szt.). Liczba zorganizowanych działań promocyjnych dla MŚP (szt.).

Cel strategiczny II	
Zwiększenie potencjału gospodarczego miasta	
C.II.2 Działania mające na celu łagodzenie skutków transformacji górniczej i energetycznej	Liczba usług doradczych dla MŚP (szt.) Liczba nowych podmiotów gospodarczych w sektorach zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami dla regionu (szt.)
C.II.3. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy	Liczba wdrożonych instrumentów wsparcia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy (szt.) Liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców (szt.)

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych

Tabela 7 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego III

Cel strategiczny III	
Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.III.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	Liczba wybudowanych instalacji prosumenckich na terenie miasta (szt.). Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków publicznych (szt.). Liczba zmodernizowanych/wymienionych źródeł ciepła (szt.). Liczba wybudowanych instalacji OZE w sektorze publicznym (szt.). Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych (szt.).
C.III.2. Przeciwdziałanie degradacji zasobów środowiska przyrodniczego miasta	Liczba wdrożonych projektów z zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury (szt.). Długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km). Długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej (km).
C.III.3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej	Długość rozbudowanej/zmodernizowanej infrastruktury drogowej (km). Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych (km).

Cel strategiczny III	
Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej	
	Liczba wdrożonych projektów z zakresu mobilności metropolitalnej (szt.). Powierzchnia zrewitalizowanych terenów przemysłowych (ha). Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.) Powierzchnia wyznaczonych terenów pod budownictwo jednorodzinne (ha).
C.III.4. Rozwój sektora gospodarki odpadami	Liczba wdrożonych działań w zakresie poprawy działania systemu gospodarki odpadami (szt.). Ilość zredukowanej masy odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania (Mg.). Masa pozyskanego kompostu (Mg.).
C.III.5. Edukacja ekologiczna mieszkańców.	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej (szt.)

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych

6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazuje strategiczne pomysły na rozwój miasta Łaziska Górne zorientowane terytorialnie, wynikające bezpośrednio z przeprowadzonej wcześniej diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzennej, zdefiniowanej wizji rozwoju miasta oraz wynikających z niej celów.

Model wskazuje (na podstawie zebranych danych) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem).

Bazą modelu jest przestrzeń, która jest dobrem i zasobem o strategicznym znaczeniu dla społeczności lokalnych.

Główne zadania modelu to:

- obrazowanie kierunków rozwoju przestrzennego,
- określenie i hierarchizowanie obszarów kluczowych dla rozwoju miasta (OSI),
- definiowanie interesu publicznego (kształtowanie polityki rozwoju zgodnej z celami społeczno-ekonomicznymi, przeciwdziałanie kontrowersyjnym inwestycjom).

Podsumowując, model funkcjonalno-przestrzenny jest zatem przedstawieniem powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania, które występują lub będą występować w granicach danego obszaru. Jest zatem elementem szerszego procesu planowania przestrzennego miasta.

6.1 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe miasta

Do połowy XVIII w. obszar obecnego miasta Łaziska Górne był terenem typowo rolniczym.

Na zmiany w użytkowaniu ziemi w późniejszym okresie wpłynął rozwój przemysłu i osadnictwa. Zmniejszyła się powierzchnia lasów i użytków rolnych na rzecz terenów zabudowy przemysłowej i mieszkaniowej oraz innych użytków technicznych i terenów zdegradowanych.

Obecnie w strukturze gruntów miasta przeważającą część stanowią pola i nieużytki, następnie tereny zabudowane (łącznie część przemysłowa i mieszkaniowa), najmniejszą część terenu miasta stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Miasto Łaziska Górne pod względem lesistości należy do obszarów o stosunkowo niskim wskaźniku lesistości, wynoszącym około 10 % (średni, krajowy wskaźnik lesistości wynosi 28,8 %).

Tabela 8 Struktura gruntów miasta

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia gruntu [ha]
Powierzchnie zabudowane (zabudowa mieszkaniowa)	281
Powierzchnia zabudowana (przemysłowa)	304
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	219
Pola i nieużytki	922
Grunty pozostałe	289
Razem	2015

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych

Charakterystyczną cechą miasta jest występowanie dwóch wyrazistych, lecz całkowicie ze sobą sprzecznych form krajobrazowych. Pierwsza z nich to rozliczne krajobrazy naturalne lub im podobne, drugą zaś stanowią krajobrazy antropogeniczne. Obydwie formy graniczą ze sobą, form naturalnych jest obszarowo zdecydowanie mniej.

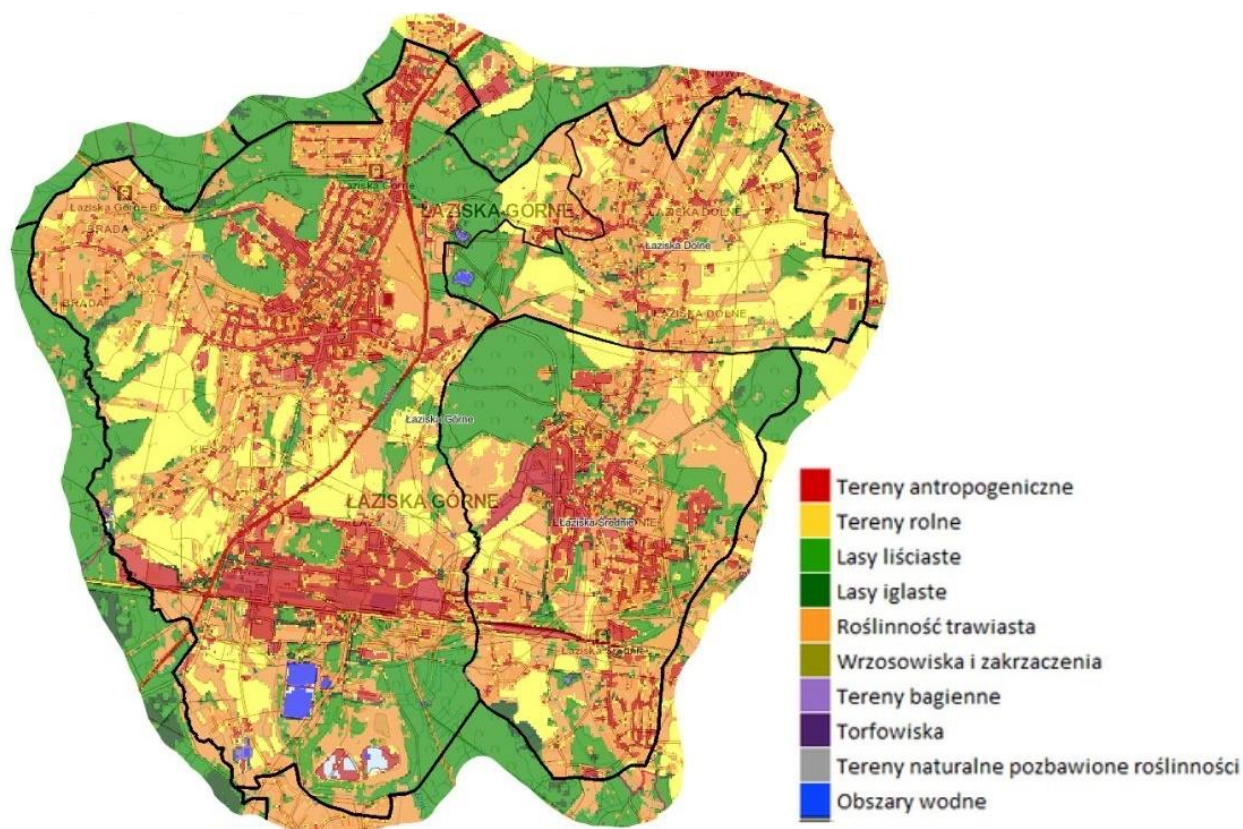
Praktycznie ze wszystkich kierunków jest widoczny zespół przemysłowy Huty i Elektrowni Łaziska oraz Kopalni Węgla Kamiennego Bolestaw Śmiały. Dołącza do niego dominanta krajobrazowa w postaci hałdy „Skalny” oraz hałdy „Waleska”.

Pod względem formalnym administracja miasta nie rozróżnia podziału terenu na dzielnice.

Według „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łaziska Górne - miasto Łaziska Górne jest podzielone na główne jednostki strukturalne wymienione poniżej:

- Łaziska Górne,
- Łaziska Dolne,
- Łaziska Średnie,
- Brada,
- Kopanina

Mapa 1 Charakterystyka przestrzenna miasta

Źródło: Opracowanie geoportal.gov.pl

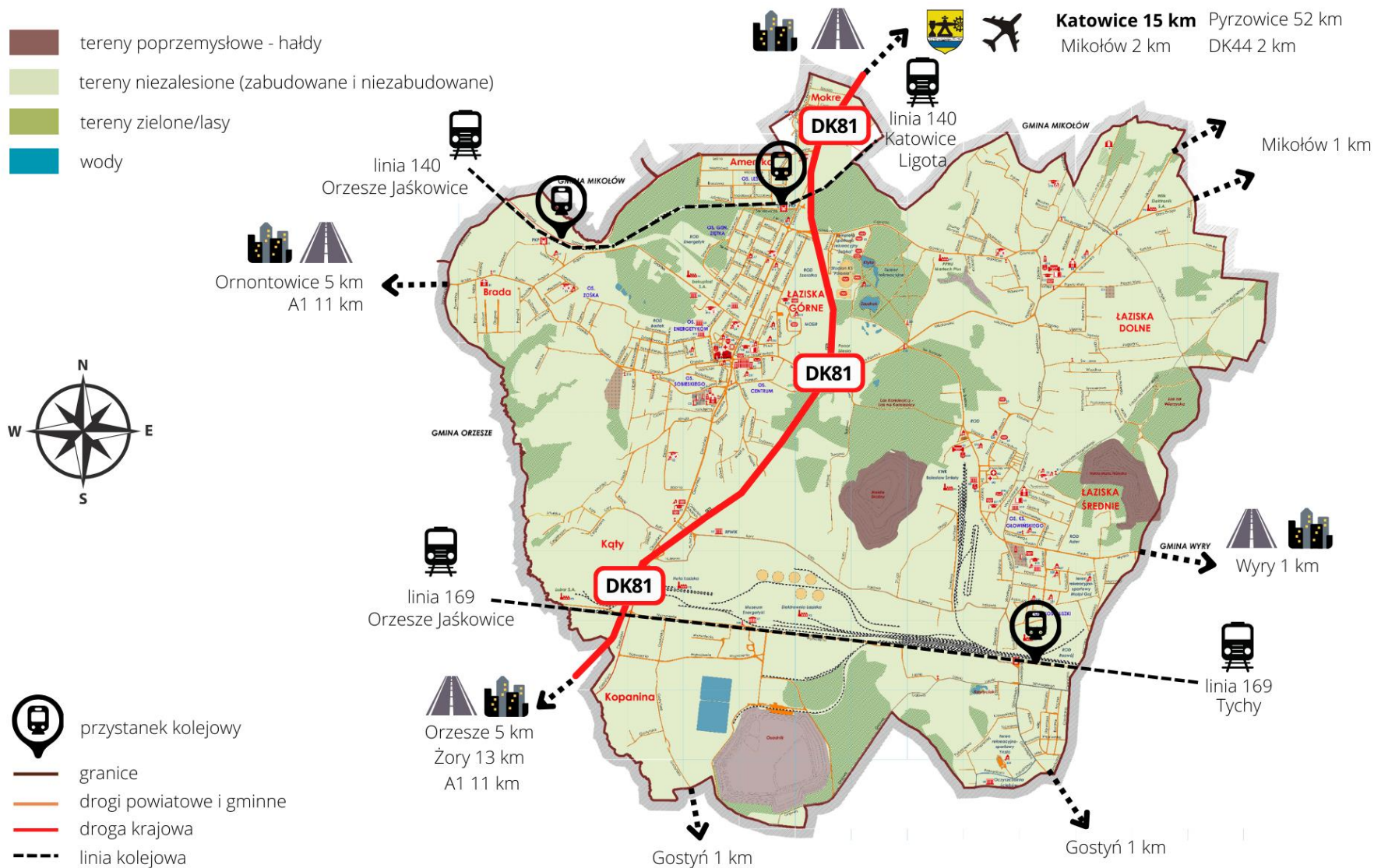

W dalszej części tego rozdziału przedstawiono graficznie model przestrzenno-gospodarczy miasta, który opiera się w szczególności o:

- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju jednostki (np. obszary usługowe, obszary turystyki i wypoczynku, obszary produkcji rolniczej, obszary chronione, obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym),
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych.

Mapa 2 Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 3 Demografia - liczba mieszkańców wg obszarów ewidencyjnych

Ludność ogółem: 19940 osób

Kobiety: 10396

Mężczyźni: 9544

Łaziska Górne: 11173 osób

Łaziska Średnie: 6931osób

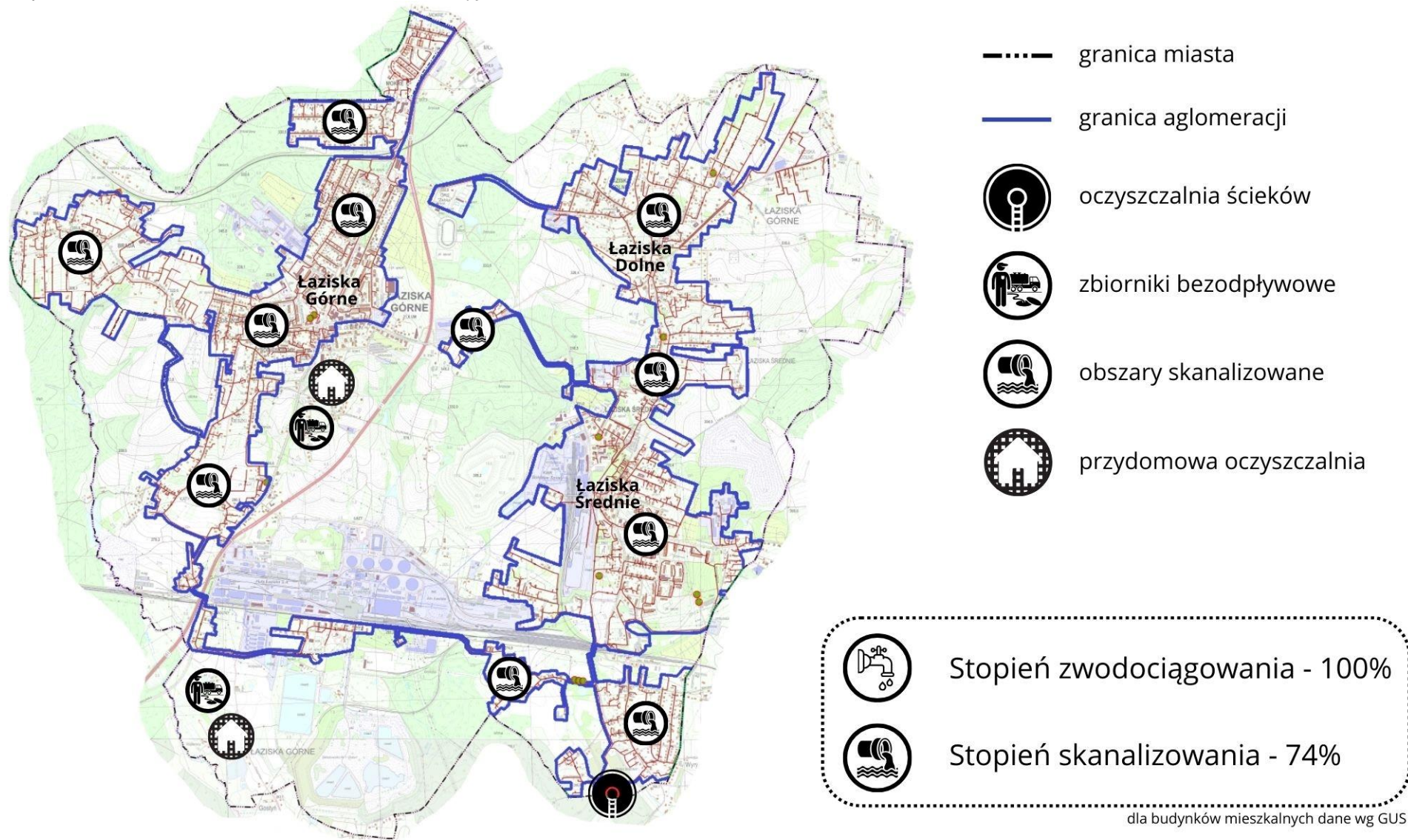
Łaziska Dolne: 1925 osób

dane wg Raportu o stanie miasta za 2022 rok

Źródło: Opracowanie własne

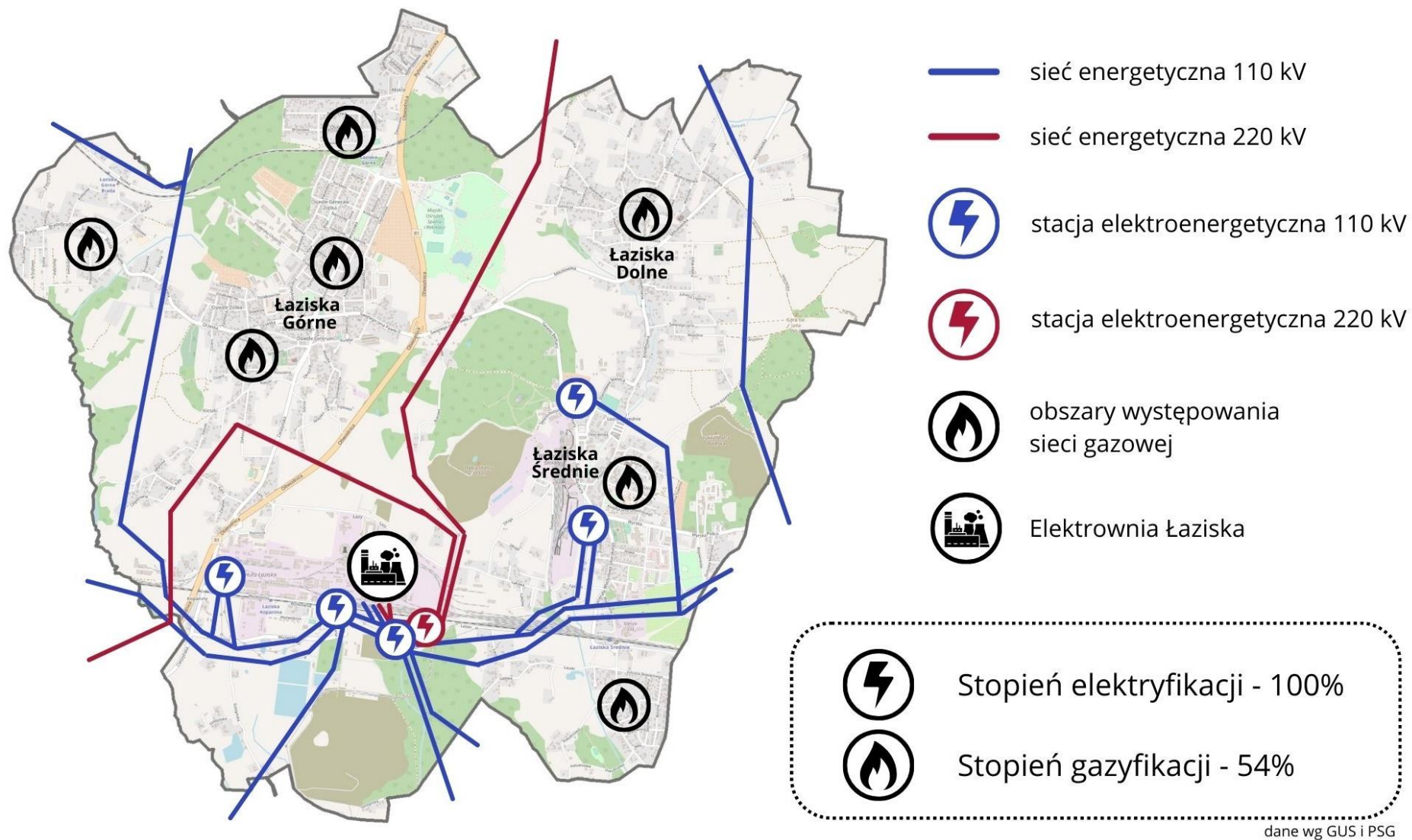
Mapa 4 Infrastruktura techniczna - wodno-kanalizacyjna

Źródło: Opracowanie własne

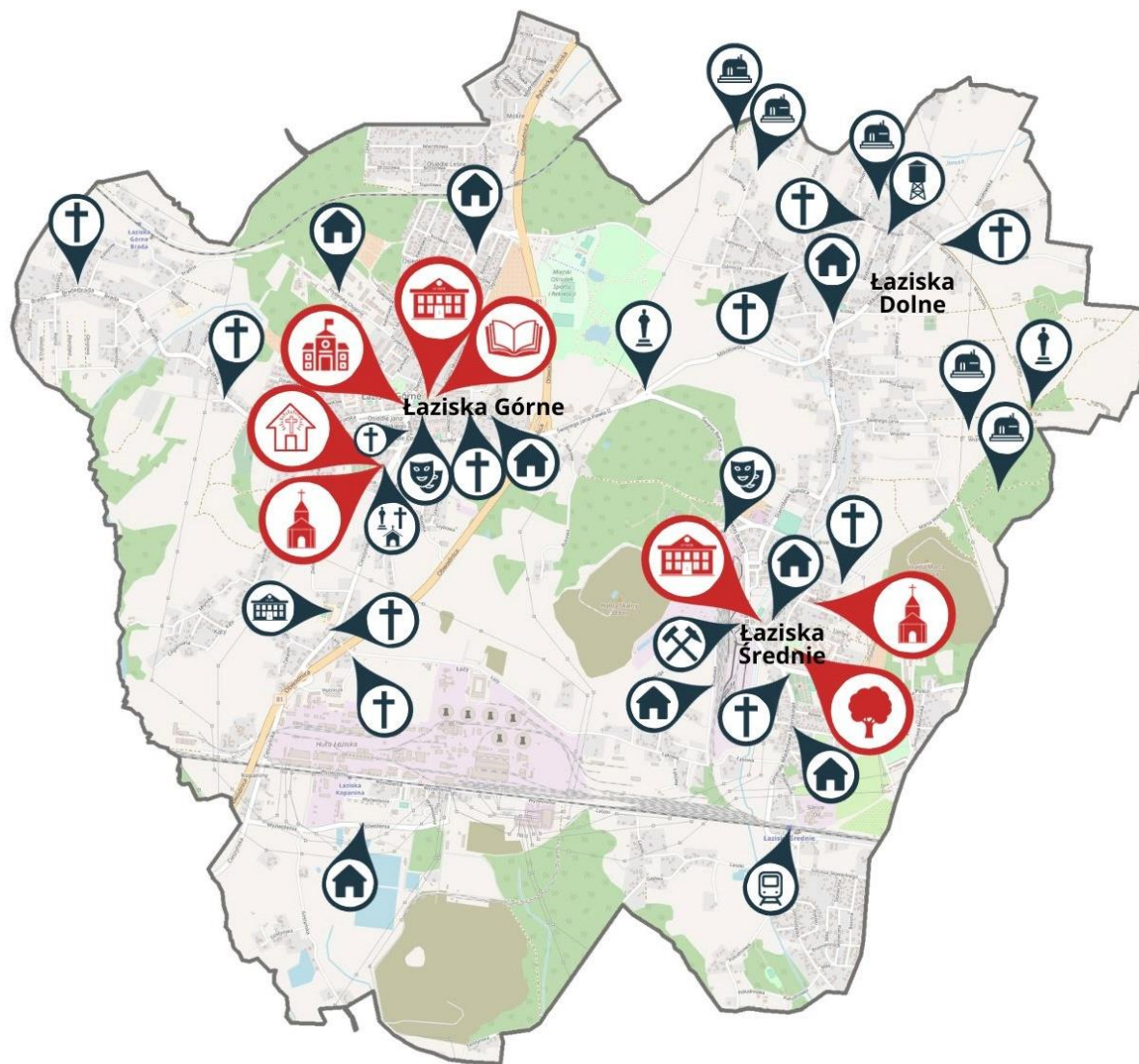
Mapa 5 Infrastruktura techniczna - gaz i elektryczność

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 6 Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie miasta

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków

szkoła

kościół

ratusz

plebania

biblioteka

park

Gminna Ewidencja Zabytków

szkoła

dom mieszkalny

kompleks KWK

wieża ciśnień

pomnik

dom kultury

krzyż

schron bojowy

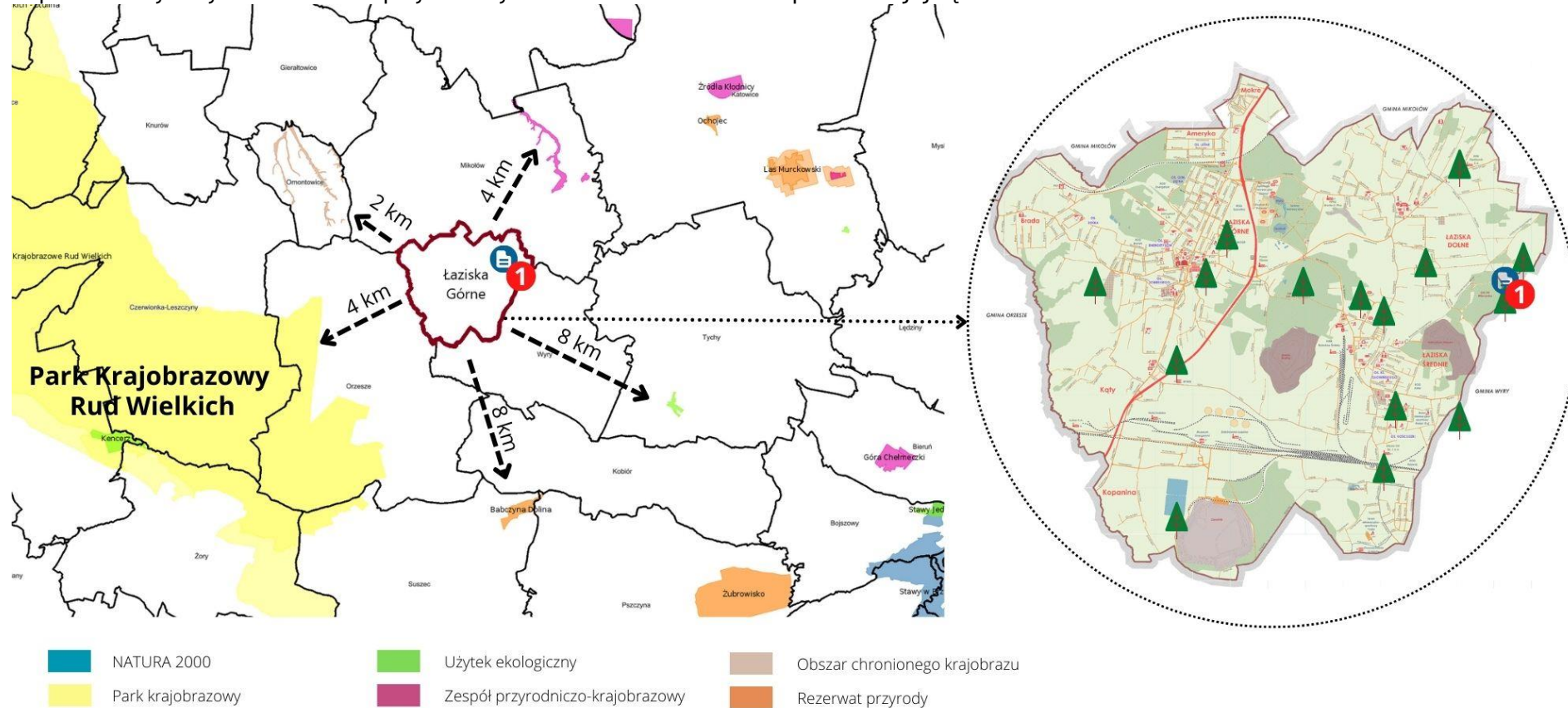
kaplica

dworzec kolejowy

Mapa 7 Obszary o wysokich walorach przyrodniczych na terenie miasta i w bezpośrednim jej sąsiedztwie

1

Użytek ekologiczny

Granica gminy

Pomnik przyrody

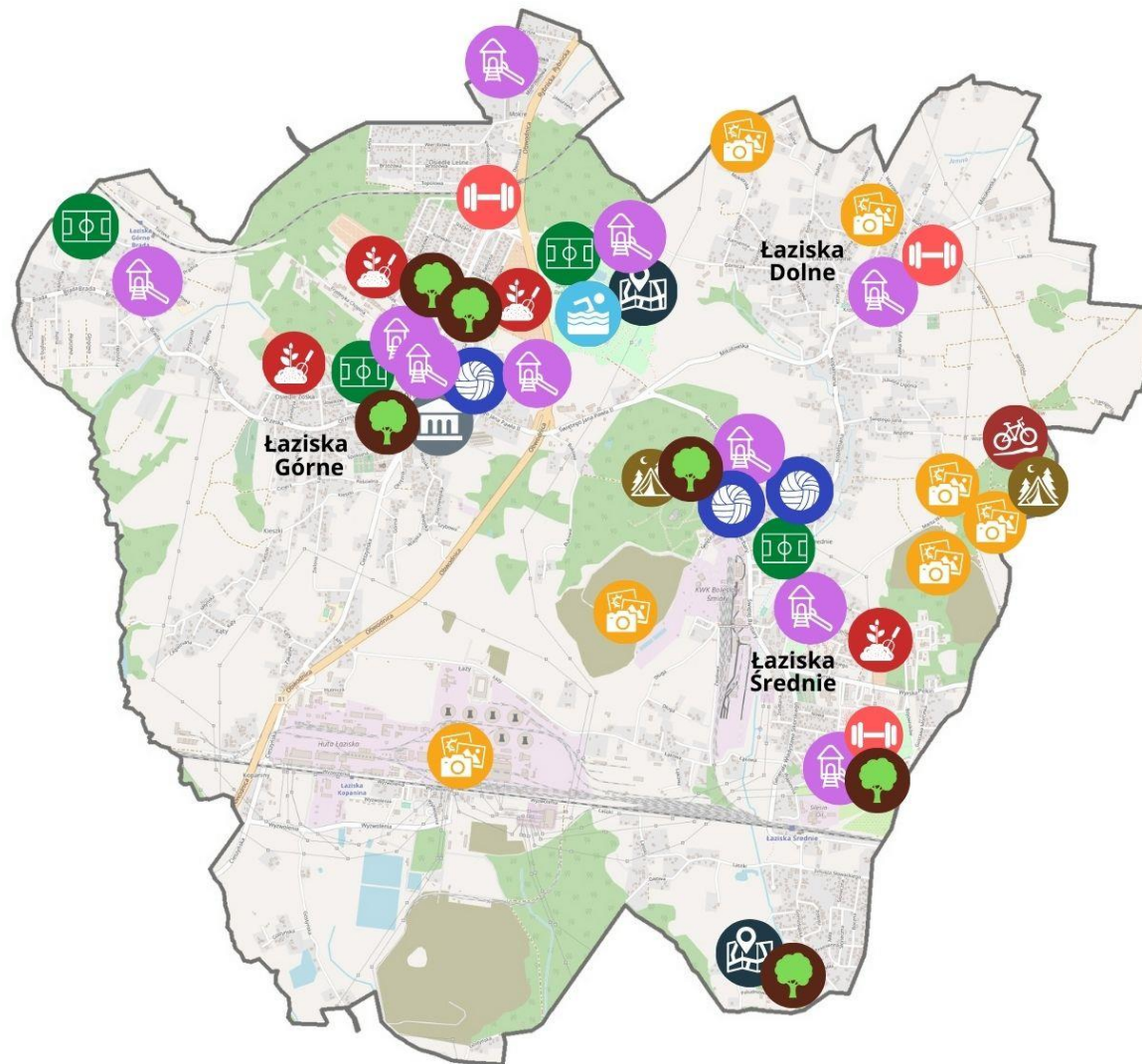

Stanowisko dokumentacyjne

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 8 Obszary sportowo-rekreacyjno-turystyczne na terenie miasta

	Miejsca rekreacji		Park
	Tor rowerowy		Miejsce kultury (MDK)
	Hala sportowa		Atrakcja turystyczna
	Basen		Ogródki działkowe
	Boisko		Las
	Siłownia		Plac zabaw

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta (rozmieszczenie planowanych działań i oczekiwanych zmian)

Zaplanowane w Strategii kierunki działań obejmują zarówno aspekty społeczny, gospodarczy, jak i przestrzenny.

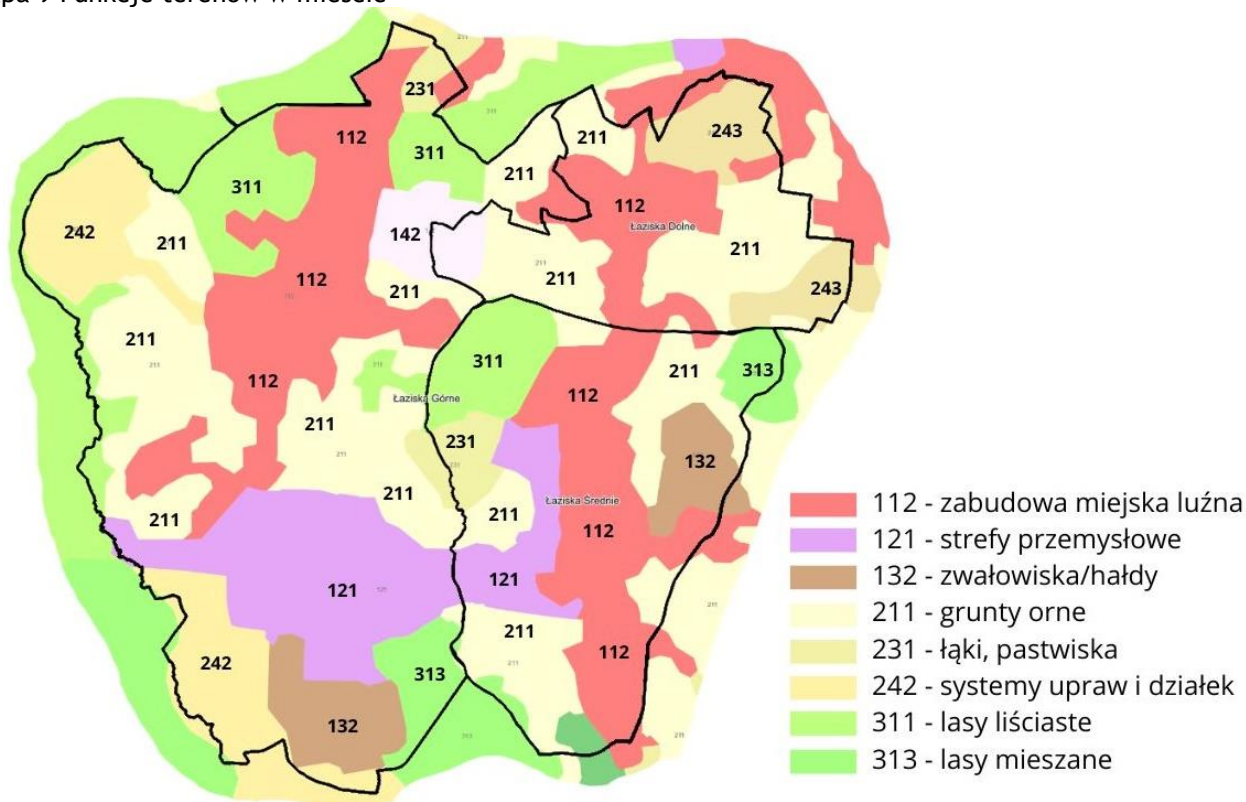
Działania te ukierunkowane są na inwestycje, które:

- stanowią odpowiedź na zdefiniowane w części diagnostycznej niedobory wynikające z przemian społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie miasta w ostatnich latach,
- w bezpośredni sposób przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców,
- przyczyniają się do promocji miasta jako przestrzeni atrakcyjnej do zamieszkania i spędzania czasu wolnego.

Realizacja przedstawionych zamierzeń nierozzerwalnie związana jest z możliwościami finansowymi miasta, w tym z możliwością pozyskania środków zewnętrznych w nowej perspektywie finansowania na lata 2021-2027.

Zobrazowane na poniższej mapie warunki funkcjonalno-przestrzenne jednostki (przeznaczenie poszczególnych terenów) nie ulegną zmianie w wyniku realizacji kierunków działań zdefiniowanych w ramach strategii.

Mapa 9 Funkcje terenów w mieście

Źródło: Opracowanie własne na bazie landcopernicus.eu

Krótką charakterystyką obszarów i planowanych działań:

- **W celu poprawy jakości życia mieszkańców planuje się:**
 - ✓ **Modernizację przestrzeni zielonych (parkowych) w 3 lokalizacjach na terenie miasta.**
 - ✓ **Rewitalizacja przestrzeni centrum miasta wraz z rekultywacją parku miejskiego pomiędzy ulicami Orzeską/Barlickiego,**
Planowany zakres prac w ramach projektu obejmuje:
 - odbudowanie bioróżnorodności gatunkowej (roślin i zwierząt) poprzez nasadzenia i pielęgnację.
 - montaż osłony wodnej jako elementu stanowiącego zabezpieczenie przed upałami, przywrócenie funkcji społecznej miejsca,
 - zagospodarowanie placu przed MDK poprzez montaż donic z roślinami wieloletnimi, montaż roślinnych instalacji samofiltrujących powietrze.
 - ✓ **Rewitalizacja i uporządkowanie przestrzeni rekreacyjnych miasta przy ul. 1-Maja, ul. Wyszyńskiego i Centrum Frajdy**
Zadanie polega na uporządkowaniu zieleni na terenach parkowych, nowe nasadzenia, modernizację tych terenów na cele społeczne.
 - ✓ **Rewitalizacja terenów przemysłowych**
W ramach kierunku działań planowana jest realizacja m.in. następujących projektów:
 - Rekultywacja terenu zdegradowanego terenu w rejonie ul. Łazy i ul. Łąkowej w Łaziskach Górnych.
 - Przywrócenie walorów środowiskowych terenu pogórniczego tzw. skarpy w Łaziskach Górnych poprzez jego rekultywację i remediację.
 - Przebudowa zwałowiska położonego w Łaziskach Górnych pomiędzy ulicami Sienkiewicza, Stokrotek i Kwiatową wraz z przywróceniem dla celów środowiskowych terenu położonego pomiędzy hałdą przy ul. Sienkiewicza/Stokrotek/Kwiatowej w kierunku Brady do ul. Miodowej.
 - Regeneracja terenów zdegradowanych przy ulicy Górniczej.
 - ✓ **Modernizacja obiektów użyteczności publicznej**
W ramach tego kierunku zaplanowano następujące zadania:
 - Remont budynku Ratusza w Łaziskach Górnych.
 - Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 6 im. Jana Pawła II z Oddziałami Integracyjnymi w Łaziskach Górnych.
 - Modernizacja zabytkowej części Szkoły Podstawowej nr 1 w Łaziskach Górnych.

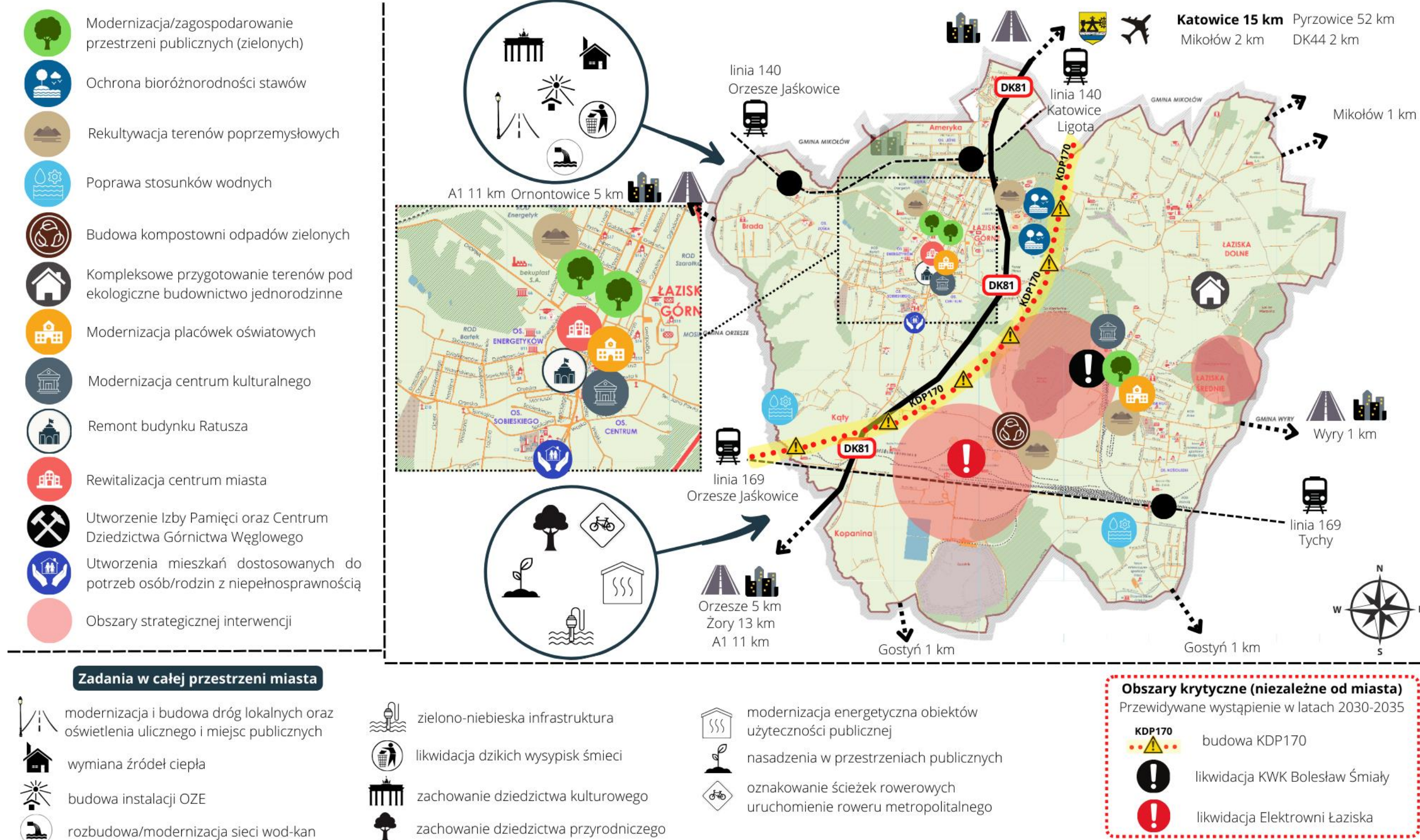

- Modernizacja budynku przy ul. Wyzwolenia 2 w celu stworzenia mieszkań dostosowanych do potrzeb osób/rodzin z niepełnosprawnością wraz z rewitalizacją otoczenia budynku.
- **Ochrony środowiska naturalnego generuje konieczność:**
 - ✓ Dalszych działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej miasta (rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenach obecnie nieskanalizowanych, modernizacji istniejącej sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej).
 - ✓ Realizacji działań wpływających na poprawę efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnego zasobu mieszkaniowego.
 - ✓ Wzrostu udziału energii pochodzącej z OZE.
 - ✓ Usprawnień w obecnie funkcjonującym systemie gospodarki odpadami (budowa kompostowni).
 - ✓ Wdrażania działań w zakresie edukacji ekologicznej.
 - ✓ Poprawy stosunków wodnych wraz z rewaloryzacją (w rejonie cieku S, stawu Kaplyciok i stawu przy ul. Młyńskiej).
- **W celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego planowana jest:**
 - ✓ Modernizacja oświetlenia ulicznego.
 - ✓ Budowa ciągów pieszo-rowerowych.
 - ✓ Modernizacja i budowę infrastruktury drogowej.

Prace spowodują poprawę dostępności, komfortu i bezpieczeństwa w użytkowaniu komunikacji drogowej (w tym cenionej przez mieszkańców komunikacji jednośladowej - rower).
- **Ochrony bioróżnorodności w zakresie:**
 - ✓ Zagospodarowania rejonu stawów Klyta i Szustrok z wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych.
- **Poprawa dostępności do oferty kulturalnej** poprzez modernizację ośrodków kultury na terenie miasta.
- **Ochrona dziedzictwa kulturowego** zostanie zapewniona poprzez:
 - ✓ Tworzenie planów opieki nad zabytkami.
 - ✓ Bieżące działania przeciwdziałające aktom wandalizmu, oddziaływania niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
- **W zakresie zniwelowania skutków niekorzystnych przemian demograficznych**, planuje się:
 - ✓ Kompleksowe przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne wraz z zielonymi strefami wypoczynku.
 - ✓ Wzrost ilości atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych.

Model przestrzenny zaplanowanych działań przedstawiono na mapie.

Mapa 10 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta - rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miejskiej

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

Racjonalne kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy, przy jednoczesnym zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz służący rozwojowi gospodarczemu i poprawie jakości życia mieszkańców jest głównym założeniem polityki przestrzennej w mieście.

Miasto Łaziska Górne posiada aktualny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony w 2019 r. (uchwała Rady Miejskiej w Łaziskach Górnych nr VI/63/19 z dnia 26 marca 2019 r. /Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 28 marca 2019 r. poz. 2481/), obejmujący 100% miasta oraz obowiązujący Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w rejonie ul. Łazy w Łaziskach Górnych, zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej w Łaziskach Górnych nr XXXII/325/21 z dnia 25 maja 2021 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 2 czerwca 2021 r. poz. 3903). W związku z tym, iż z dniem 1 stycznia 2020 roku zmieniły się granice między miastem Łaziska Górne i gminą Orzesze, tym samym zakres terytorialny Miasta Łaziska Górne powiększył się o 3,7159 ha, w 2021 roku dla ww. obszaru przystąpiono do procedury wykonania Planu Miejsowego.

Biorąc pod uwagę model funkcjonalno-przestrzenny opracowany na potrzeby strategii rekomenduje się:

- przy realizacji zadań w ramach zaplanowanych w strategii kierunków działań, każdorazowo uwzględniać zapisy MPZP.
- w planowaniu przestrzennym uwzględniać zapisy o których mowa w art. 315 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, 2687, z 2023 r. poz. 295, 412.). Należy uwzględniać, iż grunty pokryte wodami, w granicach linii brzegów należy wydzielić i oznaczyć jako wody płynące powierzchniowe. Dla tych obszarów wprowadza się całkowity zakaz zabudowy z wyłączeniem obiektów związanych z relacją programów ochrony przed powodzią oraz infrastrukturą techniczną. Zakazuje się również grodzenia nieruchomości przyległych do przedmiotowych cieków w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu.
- uwzględniać zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (przyjętego uchwałą nr V / 26 / 2 / 2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.),
- kontynuować działania zmierzające do:
 - ochrony środowiska przyrodniczego miasta,
 - ograniczenia emisji substancji szkodliwych do atmosfery (ograniczenie niskiej emisji, montaż instalacji OZE, zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych),
 - rekultywować na cele środowiskowe tereny poprzemysłowe miasta,

- uwzględniać w MPZP działania wpływające na zwiększenie retencji wodnej na terenie miasta.

6.3.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określone w strategii rozwoju województwa.

Przyjęte ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście wpisują się w ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określonych w strategii rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” przyjęta została uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r.

Zdefiniowana w Strategii wizja rozwoju województwa to: Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Wizja budowana jest między innymi w oparciu o uwarunkowania przestrzenne województwa, wyznaczając pożądane cechy struktury osadniczej, sposoby użytkowania przestrzeni, kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych.

Osiągnięcie zarysowanej wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030.

Poniżej przedstawiono zgodność celów strategicznych określonych w Strategii rozwoju województwa śląskiego z przyjętymi celami operacyjnymi wyznaczonymi w ramach Strategii Rozwoju Miasta Łaziska na lata 2024-2030.

Tabela 9 Zgodność z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.

Cele strategiczne na poziomie województwa śląskiego	Zgodność z celami Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030
CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel strategiczny II - Zwiększenie potencjału gospodarczego miasta
CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel strategiczny I - Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta Cel strategiczny III - Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej
CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel strategiczny III - Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej
CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel strategiczny I - Podniesienie jakości życia mieszkańców miasta Cel strategiczny III - Poprawa jakości i zrównoważone wykorzystywanie przestrzeni miejskiej

Źródło: Opracowanie własne

6.3.2 Zgodność z zapisami strategii rozwoju ponadlokalnego

6.3.2.1 Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 roku.

Uchwałą Zgromadzenia GZM nr XLIX/367/2022 z dnia 16 grudnia 2022 roku została przyjęta Strategia Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027 z perspektywą do 2035 roku.

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia to pierwszy w Polsce ustawowy związek metropolitalny, powołany 26 czerwca 2017 r. w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów (poz. 1290), na mocy ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Działalność operacyjną GZM rozpoczęła w styczniu 2018 r.

Zgodnie z definicją ustawową: związek metropolitalny to zrzeszenie gmin województwa śląskiego, charakteryzujących się istnieniem silnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, położonych na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, który zamieszkuje co najmniej 2 mln mieszkańców (art. 1 ust. 2 cyt. ustawy). Warunek ten jest spełniony - GZM liczy ponad 2,2 mln mieszkańców.

GZM ma wymiar terytorialny i instytucjonalny tj.:

- obszar 41 gmin członkowskich, obejmujący ok. 50% ludności woj. śląskiego i ok. 20% jego powierzchni, złożony z dwóch części: rdzenia GZM (strefa centralna: 18 gmin) i otoczenia rdzenia GZM (strefa uzupełniająca: 23 gmin).

Miasto Łaziska Górne znajduje się w strefie uzupełniającej - otoczenie rdzenia GZM.

Wskazana w opracowaniu wizja rozwoju GZM to: Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia to obszar atrakcyjny do życia, nauki, pracy i wypoczynku, dobrze zintegrowany, wykorzystujący synergię różnorodności, tradycji i dziedzictwa przemysłowego, rozwijający ofertę kulturalną i nowoczesną gospodarkę, podlegający transformacji w dążeniu do neutralności klimatycznej i odporności na kryzysy, o silnej pozycji wśród obszarów metropolitalnych.

Zostanie ona osiągnięta poprzez realizację następujących priorytetów:

- **PRIORYTET A. Adaptacja do zmian klimatu i odporność**

GZM działająca według zasad zrównoważonego rozwoju.

- **PRIORYTET B. Mobilność i dostępność**

GZM mobilna, niskoemisyjna i spójna transportowo.

- **PRIORYTET C. Przestrzeń i spójność społeczna**

GZM otwarta, przyjazna, dbająca o ład przestrzenny i warunki życia.

- **PRIORYTET D. Metropolitalność i innowacyjność**

GZM innowacyjna, spójna gospodarczo wzmacniająca kapitał ludzki.

- PRIORYTET E. Współpraca i otwartość

GZM inicjująca, inspirująca, wewnętrznie zintegrowana.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono zgodność zaplanowanych w ramach strategii działań z kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM.

Tabela 10 Zgodność strategii z kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM

Kierunek działań określony w Strategii Rozwoju GZM	Działania wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030
A.1.1. Wsparcie działań na rzecz zachowania bioróżnorodności oraz mitygacji i adaptacji do zmian klimatu A.1.2. Wsparcie działań na rzecz efektywnego gospodarowania wodą i zapobiegania suszy	Kierunek działania K.III.2.1.: Wsparcie zielono- niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Kierunek działania K.III.2.2.: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta
A.2.1. Wsparcie procesu transformacji energetycznej w GZM A.2.2. Wsparcie ograniczania niskiej emisji i poprawa efektywności energetycznej budynków, w tym upowszechnianie OZE i ciepła systemowego	Kierunek działań K.I.3.1: Włączenie społeczne związane z procesem transformacji, Powstanie Izby Pamięci oraz Centrum Dziedzictwa Górnictwa Węglowego/Przemysłowego Kierunek działania K.III.3.2: Rewitalizacja terenów poprzemysłowych Kierunek działania K.III.2.2.: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta Kierunek działania K.III.1.2.: Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.3: Wzrost energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym Kierunek działania K.III.1.4: Modernizacja oświetlenia publicznego
A.3.1. Wsparcie rozwoju infrastruktury gospodarki odpadami komunalnymi i komunalnymi osadami ściekowymi w GZM	Kierunek działań K.III.4.1 Budowa kompostowni odpadów zielonych przy ul. Łazy w Łaziskach Górnych
A.4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej w różnych wymiarach A.4.2. Organizacja wydarzeń z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju	Kierunek działania: K.III.4.1: Kampanie społeczne, eventy prośrodowiskowe, kampanie informacyjno- promocyjne, mikro-projekty prośrodowiskowe
B.1.1. Kreowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz ograniczania transportu indywidualnego i poprawy bezpieczeństwa pieszych B.1.2. Integrowanie środowisk zajmujących się mobilnością i transportem	Kierunek działania K.III.3.1: Działania na rzecz mobilności miejskiej

Kierunek działań określony w Strategii Rozwoju GZM	Działania wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030
C.1.2. Wspieranie procesu rewitalizacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych i przemysłowych C.3.1. Wsparcie inkluzywnego podejścia do mieszkańców, w szczególności do osób młodych, starzejącego się społeczeństwa i osób z dysfunkcjami;	Kierunek działania K.III.3.2: Rewitalizacja terenów przemysłowych Kierunek działania K.I.1.3: Rozwój usług społecznych na terenie miasta Łaziska Górne
D.3.2. Wsparcie procesu kształcenia młodzieży w dostosowaniu do potrzeb rynku pracy i znajomości języków obcych	Kierunek działania K.I.1.1: Nowoczesna szkoła Kierunek działania: K.II.3.1: Wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców miasta

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc powyższe zapisy pod uwagę należy wskazać, iż cele i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 pozostają w zgodności z celami i kierunkami działań wyszczególnionymi w Strategii Rozwoju GZM na lata 2022-2027 z perspektywą do roku 2035.

6.3.2.2 Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030.

Miasto Łaziska Górne jest członkiem Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

Współpraca jednostek samorządowych zrzeszonych w Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego pokazała jak istotne i skuteczne są wspólne oraz partnerskie planowanie i działanie. Bazując na tych doświadczeniach i kontynuując współpracę, opracowana została Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 roku (zwana dalej Strategią). Dzięki wspólnym działaniom samorządu, biznesu, środowiska akademickiego i lokalnych społeczności, Subregion Centralny będzie zmierzał w kierunku adaptacji do zmieniającego się otoczenia, wykorzystania swoich wewnętrznych potencjałów opartych na silnym kapitale społecznym, spójności przestrzennej oraz zintegrowaniu w wielu wymiarach.

Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 roku jest narzędziem służącym do podnoszenia jakości życia mieszkańców Subregionu Centralnego w sposób zintegrowany. Stanowi kontynuację działań realizowanych od perspektywy finansowej 2007-2013, kiedy to w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego (RPO WSL) zastosowano instrument terytorialny w postaci Programu Rozwoju Subregionów. Narzędzie to zostało wzmocnione w perspektywie 2014-2020 poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT).

Dokument jest strategią rozwoju ponadlokalnego, pełniącą jednocześnie funkcję strategii ZIT zgodnie z zapisami wskazanymi w Umowie Partnerstwa. Ramy czasowe realizacji Strategii zostały określone między innymi zgodnie z zasadami kwalifikowania wydatków dla projektów objętych finansowaniem ze środków Unii Europejskiej w perspektywie 2021-2027.

W rozdziale 4 Strategii wskazano na kluczowe wyzwania rozwojowe Subregionu Centralnego, którymi są:

- Poprawa jakości powietrza w subregionie;
- Adaptacja subregionu do zmian klimatu;
- Racjonalne gospodarowanie wodą oraz oszczędne i rozważne gospodarowanie pozostałymi zasobami;
- Przywrócenie i nadawanie terenom pokopalnianym i przemysłowym funkcji gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- Wzmacnianie roli i znaczenia komunikacji publicznej i mikromobilności w subregionie;
- Utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie oraz branżach powiązanych z górnictwem;
- Przekierowanie gospodarki podregionów górniczych w stronę rozwoju cyfrowych i zielonych technologii oraz wzmacnianie potencjału lokalnej przedsiębiorczości do kreowania nowych miejsc pracy w podregionach górniczych;
- Rozwój i dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb zmieniającego się rynku pracy;
- Współpraca z ośrodkami akademickimi oraz sektorem badawczo-rozwojowym;
- Wsparcie grup szczególnie wrażliwych na skutki transformacji społeczno- gospodarczej, w tym rodzin osób zatrudnionych w górnictwie oraz branżach powiązanych z górnictwem;
- Zachowanie poczucia tożsamości lokalnej i dziedzictwa regionalnego;
- Poprawa jakości życia mieszkańców subregionu i tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania;
- Wzmacnianie potencjału turystycznego w oparciu o posiadane zasoby;
- Koordynacja współpracy ponadlokalnej w zakresie planowania przestrzennego;
- Wzmacnianie i rozwój potencjału instytucjonalnego Związku Subregionu Centralnego;
- Budowanie wysokiej jakości kapitału ludzkiego w jednostkach samorządu terytorialnego będących Członkami Związku.

Kluczowe wyzwania rozwojowe opisane powyżej będą osiągnięte dzięki zdiagnozowanym w strategii celom strategicznym i operacyjnym.

Główne cele strategiczne Strategii zostały określone jako:

CS 1. Subregion Centralny przyjazny środowisku

CS 2. Mobilny Subregion Centralny

CS 3. Subregion Centralny sprzyjający rozwojowi społecznemu i gospodarczemu

CS 4. Subregion Centralny sprawnie zarządzany

Dla każdego z powyższych celów strategicznych zostały przypisane cele operacyjne.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono zgodność z celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030.

Tabela 11 Zgodność celów operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 z celami Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030

Cele operacyjne Strategii rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030	Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030
C 1.1. Poprawa jakości powietrza	C.III.1 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza
C 1.3. Zrównoważona gospodarka zasobami i ochrona środowiska	C.III.2.Przeciwdziałanie degradacji zasobów środowiska przyrodniczego miasta C.III.4. Rozwój sektora gospodarki odpadami
C 2.1. Dostępna i zrównoważona mobilność miejska	C.III.3.Poprawa jakości przestrzeni publicznej
C 3.1. Łagodzenie społecznych i gospodarczych skutków transformacji	C.II.2 Działania mające na celu łagodzenie skutków transformacji górniczej i energetycznej C.III.3.Poprawa jakości przestrzeni publicznej
C 3.2. Łagodzenie skutków niekorzystnych trendów demograficznych	C.I.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i edukacyjnych C.II.3. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy
C 3.3. Atrakcyjne warunki życia i zamieszkania	C.I.1. Poprawa jakości i dostępności usług społecznych i edukacyjnych C.I.3 Aktywne włączenie społeczne i integracja mieszkańców C.III.3.Poprawa jakości przestrzeni publicznej
C 4.2. Wysoki poziom kompetencji kadr jednostek samorządu terytorialnego w Subregionie Centralnym	C.I.2 Wysoki poziom obsługi mieszkańców przez Urząd Miejski i jednostki organizacyjne miasta

Źródło: Opracowanie własne

Zaplanowane do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 działania przyczynią się do realizacji zdefiniowanych wyżej wyzwań dla Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

7 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta Uchwałą nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020 rok.

Dokument stanowi wynik szczegółowych prac analitycznych oraz szeroko zakrojonego procesu konsultacji społecznych przeprowadzonych w latach 2018-2020.

W prace związane z przygotowaniem dokumentu, prowadzone przez Zarząd Województwa Śląskiego, zaangażowani byli zarówno przedstawiciele administracji szczebla regionalnego i lokalnego, instytucje regionalne jak również liczne środowiska eksperckie, w tym naukowe, NGO oraz mieszkańcy regionu.

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych.

Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców, co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych.

Niniejsza Strategia wpisuje się również w krajową politykę rozwoju określoną w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Odpowiada również na wyzwania polityki europejskiej, które wyrażone zostały w Europejskim Zielonym Ładzie oraz założeniach do Polityki Spójności na lata 2021-2027.

W Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w Celu 1. Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów, zidentyfikowano kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju, takie jak: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary zagrożone trwałą marginalizacją, Śląsk i wschodnia Polska, dla których dedykowano programy wsparcia.

Z punktu widzenia województwa śląskiego istotna będzie realizacja **Programu dla Śląska**, którego celem jest zmiana profilu gospodarczego regionu, stopniowe zastępowanie tradycyjnych sektorów gospodarki, takich jak górnictwo i hutnictwo, nowymi przedsięwzięciami w sektorach bardziej produktywnych, innowacyjnych i zaawansowanych technologicznie. Założono, iż po 2020 roku nastąpi pełne wdrożenie Programu dla Śląska skorelowanego z rządowymi programami restrukturyzacyjnymi, rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, wdrażaniem nowej, terytorialnie wrażliwej, zintegrowanej polityki miejskiej, przemysłowej, innowacyjności i kształtowania zasobów ludzkich. Planuje się wprowadzenie dodatkowych instrumentów

związanych z dostosowaniem krajowych programów operacyjnych do celów Programu dla Śląska, przede wszystkim w obszarze promocji inwestycji oraz innowacyjności.

Rozwinięciem zapisów SOR jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), która kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów - zarówno miejskich, jak i wiejskich. Oznacza to ukierunkowanie wsparcia na obszary zmagające się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, zarówno na poziomie regionalnym (wschodnia Polska, Śląsk), jak i ponadlokalnym (obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze z otaczającymi obszarami wiejskimi).

W KSRR 2030 wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji, które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów, tj.: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju, tj. wschodnia Polska i Śląsk (Program Polska Wschodnia+, Program dla Śląska).

OSI wyznaczone w KSRR 2030 istotne dla województwa śląskiego to:

- **Śląsk,**
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, (miasta powiększające dystans rozwojowy),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Zgodnie z zapisami KSRR 2030 województwa mogą wyznaczać swoje Obszary Strategicznej Interwencji jako odpowiedź na zidentyfikowane problemy rozwojowe.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono następujące Obszary Strategicznej Interwencji:

W ujęciu funkcjonalnym:

- Pierwszy typ OSI w ujęciu funkcjonalnym tworzą tzw. **subregiony**. Zostały one zdefiniowane w pierwszej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego uchwalonej w dniu 25 września 2000 r.
- Drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym znajduje swoje odzwierciedlenie w podstawowych typach jednostek, tj.: obszarach wiejskich i miejskich.

W ujęciu tematycznym:

Zidentyfikowano 5 OSI w ujęciu tematycznym przyporządkowane do dwóch grup:

- **OSI konkurencyjne:**
 - ✓ Obszary cenne przyrodniczo,
 - ✓ Ośrodki wzrostu.
- **OSI problemowe**

- ✓ Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- ✓ Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,
- ✓ Gminy w transformacji górniczej.

Analizując informacje zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego w zakresie wyznaczonych OSI, należy wskazać, iż miasto Łaziska Górne wpisuje się w:

- ✓ **OSI konkurencyjne - ośrodki wzrostu**

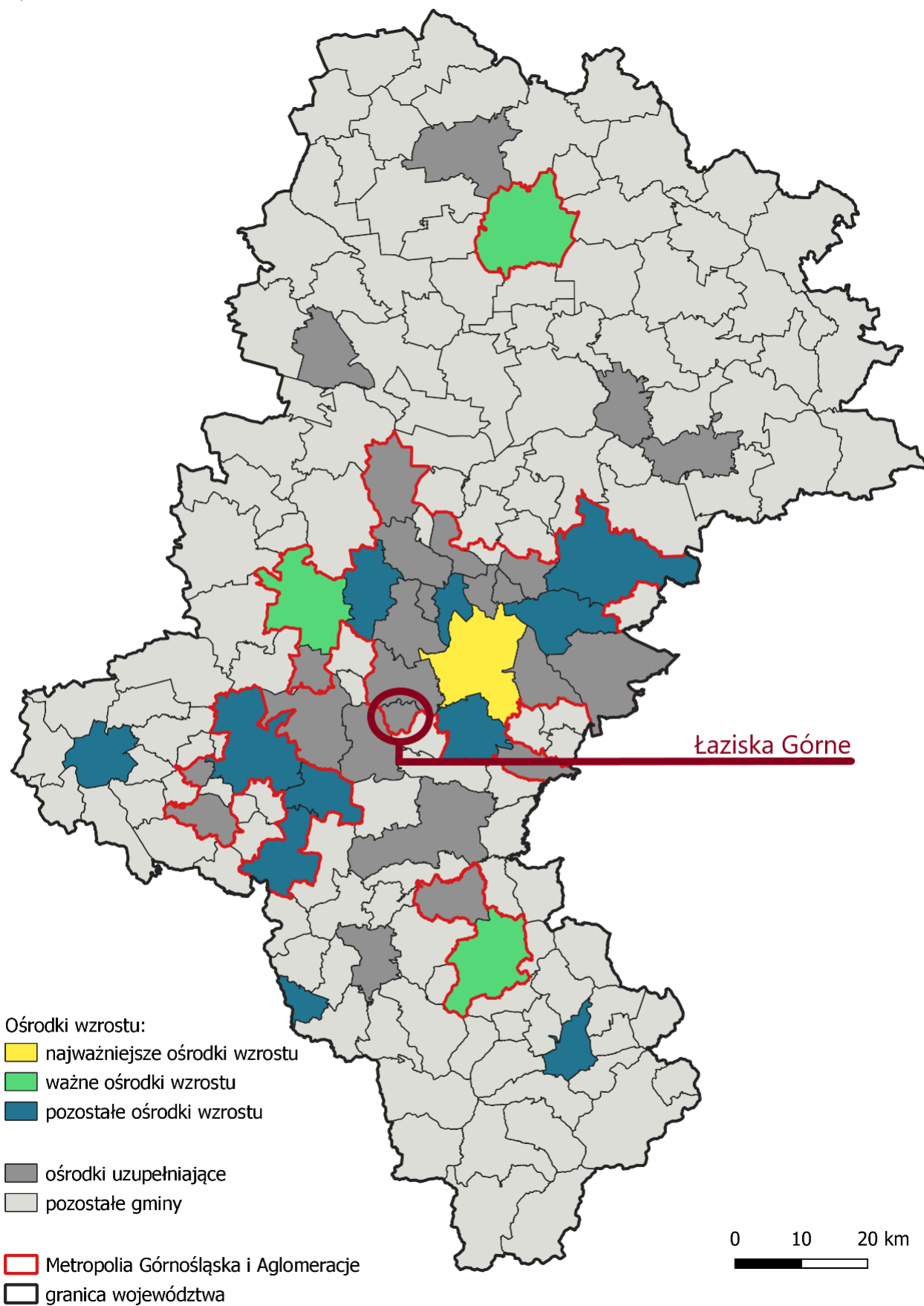
OSI - ośrodki wzrostu identyfikują obszary predystynowane do pełnienia wiodących funkcji gospodarczych i społecznych w regionie, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do rozwoju województwa jako całości oraz wpływają na jego pozycję w kraju i Europie. Do wyznaczenia regionalnych ośrodków wzrostu przyjęto szereg wskaźników określających potencjał gospodarczy, poziom wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego, atrakcyjność lokalnego rynku pracy, dostępność szkolnictwa wyższego oraz jednostek badawczo-rozwojowych. Ponadto wzięto pod uwagę wskaźniki związane z poziomem przedsiębiorczości, innowacyjnością podmiotów gospodarczych oraz dostępnością usług wyższego rzędu. Jednocześnie z analizy wykluczono najmniejsze ośrodki, jako te, które nie generują znaczących funkcji dla swojego otoczenia i przyjęto, iż przedmiotem prac analitycznych będą gminy miejskie i miejsko-wiejskie, liczące powyżej 20 tys. mieszkańców (a w przypadku stolic powiatów powyżej 15 tys. mieszkańców). Wynikiem analizy jest wyznaczenie czterech kategorii gmin, tj.:

- najważniejsze ośrodki wzrostu,
- ważne ośrodki wzrostu,
- pozostałe ośrodki wzrostu,
- ośrodki uzupełniające.

Miasto Łaziska Górne zostało zakwalifikowane do gmin wpisanych jako ośrodki uzupełniające.

Mapa 11 - ośrodki wzrostu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

✓ **OSI problemowe-gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze**

Gminy tracące funkcje to ośrodki, które w ciągu kilkunastu lat stopniowo traciły swoją pozycję, jako znaczących ośrodków gospodarczych i społecznych w regionie, predystynowanych do pełnienia istotnej roli dla mieszkańców województwa jako miejsca pracy, zamieszkania i realizacji różnorodnych potrzeb społeczności.

Wyzwaniem dla regionu jest zapewnienie zrównoważonej sieci ośrodków miejskich, która będzie stanowiła szkielet stabilnego układu przestrzennego regionu. Szczególnie dedykowanymi działaniami dla gmin tracących funkcje są te, które przyczynią się do wzmocnienia ich potencjału gospodarczego, wzrostu inwestycji sektora przedsiębiorstw, rozwoju szeroko pojętych usług, poprawy dostępu do oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także związane są z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacją mieszkańców, wsparciem procesów rewitalizacyjnych. Wyzwaniem jest również poprawa jakości przestrzeni oraz środowiska.

Zgodnie z zapisami Strategii miasto Łaziska Górne zostało zakwalifikowane jako miasto o średnim stopniu utraty funkcji społeczno-gospodarczych.

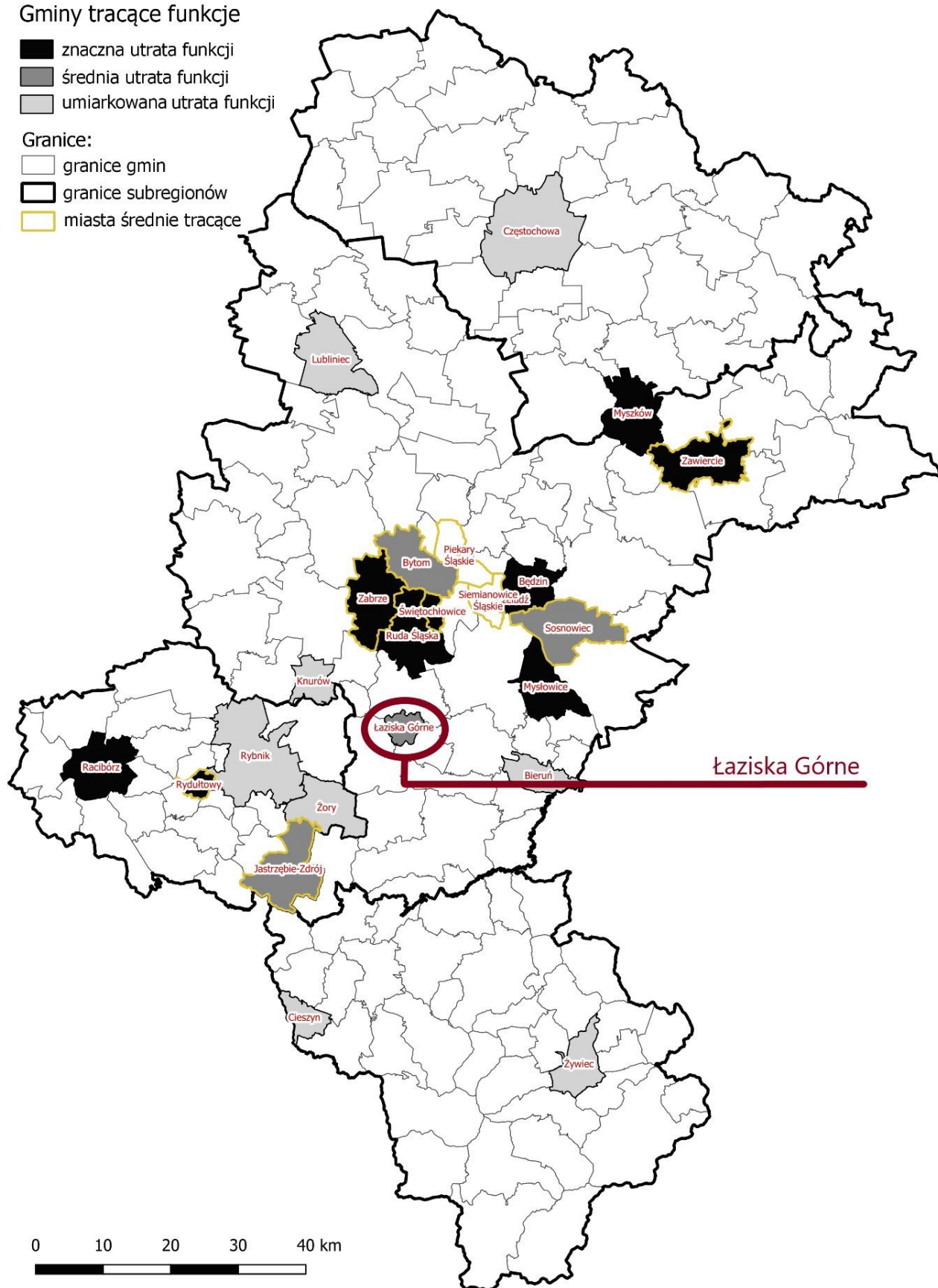
Mapa 12 OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Gminy tracące funkcje

- znaczna utrata funkcji
- średnia utrata funkcji
- umiarkowana utrata funkcji

Granice:

- granice gmin
- granice subregionów
- miasta średnie tracące

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

✓ **OSI problemowe: Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza**

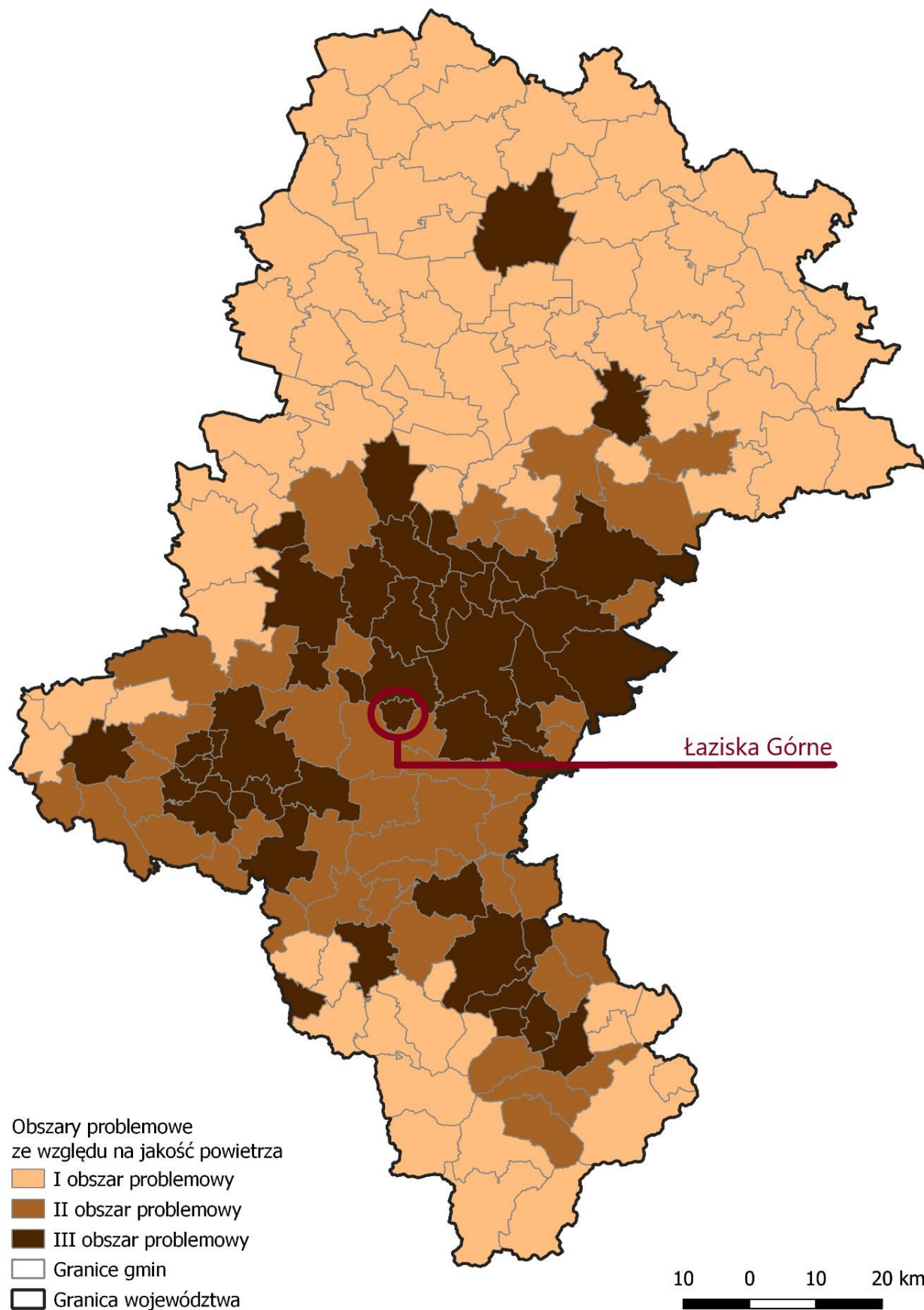
Powietrze na terenie województwa śląskiego jest silnie zanieczyszczone. Przekroczenie docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu występuje na obszarze całego województwa.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nie zanotowano znaczącej poprawy jakości powietrza. Największym wyzwaniem stojącym przed województwem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm jakości powietrza.

Na poniższej mapie przedstawiono położenie miasta Łaziska Górne na tle OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza.

Mapa 13 OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

✓ **OSI problemowe: gminy w transformacji górniczej**

Z uwagi na wyzwanie związane z koniecznością kontynuacji procesów restrukturyzacyjnych w obszarze sektora górniczego zidentyfikowano obszary, na których będą występowały lub już występują negatywne skutki prowadzonej transformacji. W analizie uwzględniono towarzyszące temu procesowi zjawiska społeczne, przestrzenne oraz środowiskowe. Do gmin objętych procesem transformacji górniczej zaliczono więc jednostki, na których występuje jedna z poniższych przesłanek:

- występują tereny pogórnice po zakończonej już działalności wydobywczej (kopalnie zlikwidowane lub w likwidacji),
- prowadzona jest aktualnie działalność wydobywcza węgla kamiennego,
- występuje znacząca liczba pracujących w sektorze górniczym i istotny odsetek pracujących górnictwie w ogóle zatrudnionych.

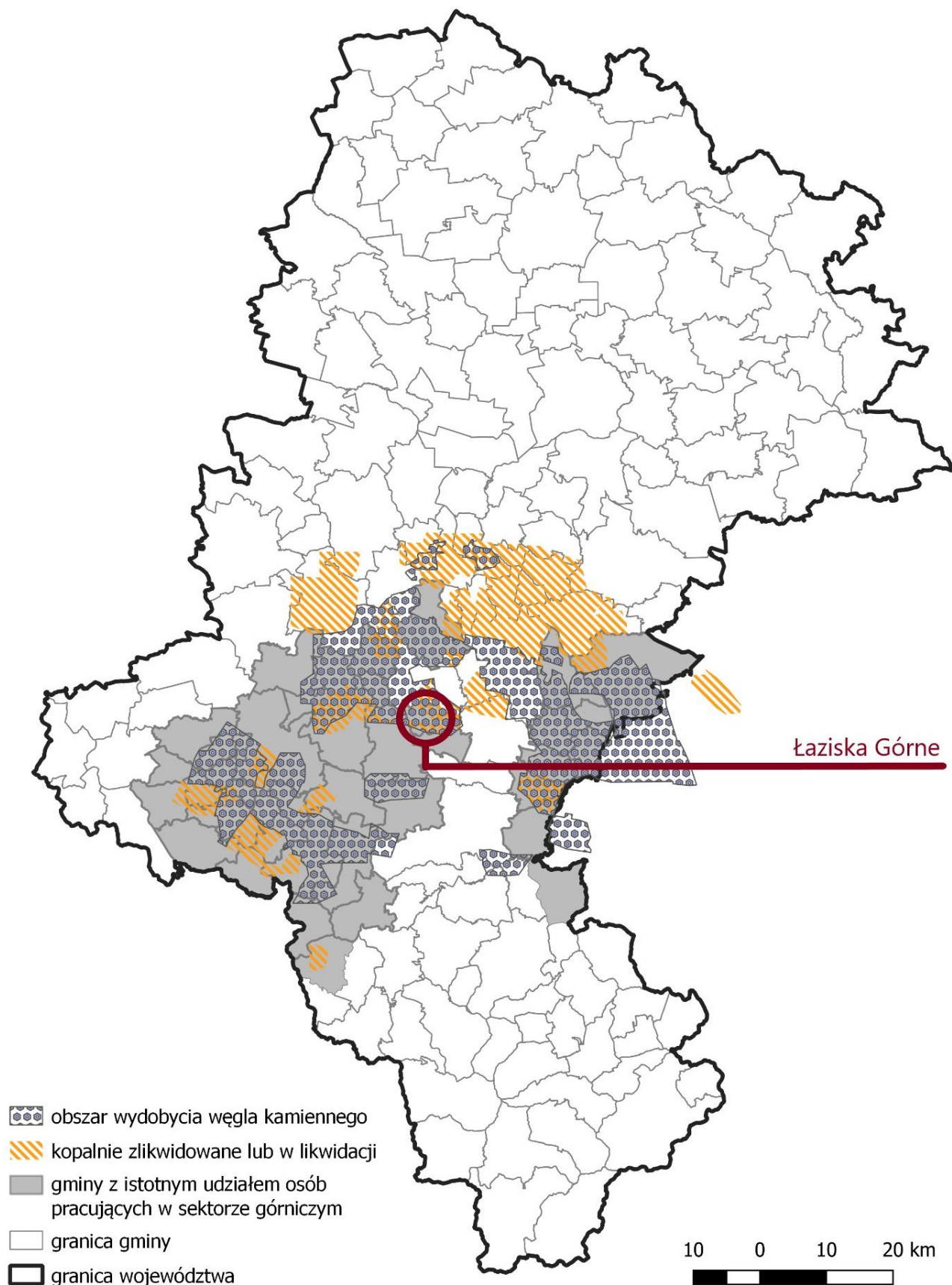
Z uwagi na powyższe wyróżniono więc 3 typy gmin w transformacji górniczej:

- gminy z problemem społecznym i przestrzennym,
- gminy z problemem społecznym,
- gminy z problemem przestrzennym.

Miasto Łaziska Górne zostało zakwalifikowane do gmin z problemami społeczno-przestrzennymi.

Mapa 14 OSI - Gminy w transformacji górniczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Zgodność kierunków działań dla wyżej wymienionych OSI w odniesieniu do zapisów Strategii Rozwoju Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030.

W strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” w rozdziale 7: Przedsięwzięcia i terytorialny wymiar interwencji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, przedstawiono propozycje wybranych kierunków działań, które powinny być priorytetowo realizowane na wyznaczonych obszarach wsparcia.

W poniższych tabelach przedstawiono wskazane dla OSI wybrane kierunki działań, w które wpisuje się Strategia Miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 i ich zgodność z założeniami strategii.

Tabela 12 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - ośrodki wzrostu

Rekomendowane kierunki działań OSI - ośrodki wzrostu	Kierunki działań w ramach Strategii
Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.	Kierunek działania K.III.1.1.: Rozwój energetyki prosumenckiej na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.3: Wzrost energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym
Rozwój i aktywizacja oraz przyciąganie zasobów ludzkich w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.	Kierunek działania: K.II.2.1: Wsparcie rozwoju nowych branż i technologii w kontekście zmian gospodarczych regionu
Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych, m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.	Kierunek działania K.III.3.2: Rewitalizacja terenów poprzemysłowych
Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.	Kierunek działania K.III.3.3: Modernizacja obiektów użyteczności publicznej Kierunek działań K.III.3.3: Kompleksowe przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne wraz z zielonymi strefami wypoczynku Kierunek działania K.III.2.1.: Wsparcie zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Rekomendowane kierunki działań OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Kierunki działań w ramach Strategii
Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności, m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich	Kierunek działania: K.II.2.1: Wsparcie rozwoju nowych branż i technologii w kontekście zmian gospodarczych regionu
Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.	Kierunek działania K.I.1.3: Rozwój usług społecznych na terenie miasta Łaziska Górne
Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-	Kierunek działania K.I.1.3: Rozwój usług społecznych na terenie miasta Łaziska Górne Kierunek działań K.I.3.1: Włączenie społeczne związane z procesem transformacji,

Rekomendowane kierunki działań OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze	Kierunki działań w ramach Strategii
architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Powstanie Izby Pamięci oraz Centrum Dziedzictwa Górnictwa Węglowego/Przemysłowego
Wsparcie przekwalifikowania zawodowego i nabywania nowych kompetencji przez osoby objęte procesem transformacji gospodarczej.	Kierunek działania: K.II.3.1: Wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców miasta
Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie.	Kierunek działania: K.II.3.1: Wzrost kompetencji i umiejętności mieszkańców miasta
Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic	Kierunek działania K.III.3.2: Rewitalizacja terenów poprzemysłowych Kierunek działania K.III.3.3: Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	Kierunek działania K.III.1.1.: Rozwój energetyki prosumenckiej na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.3: Wzrost energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym
Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych, m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.	Kierunek działania K.III.3.2: Rewitalizacja terenów poprzemysłowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza z założonymi kierunkami działań w ramach strategii

Rekomendowane kierunki działań OSI - w zakresie jakości powietrza	Kierunki działań w ramach Strategii
Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	Kierunek działania K.III.1.1.: Rozwój energetyki prosumenckiej na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.3: Wzrost energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym Kierunek działania K.III.1.2.: Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.4: Modernizacja oświetlenia publicznego Kierunek działania K.III.3.3: Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.	Kierunek działania: K.III.4.1: Kampanie społeczne, eventy prośrodowiskowe, kampanie informacyjno-promocyjne, mikro-projekty prośrodowiskowe
Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.	Kierunek działania K.III.2.2: Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta Kierunek działania K.III.3.1: Działania na rzecz mobilności miejskiej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - Gminy w transformacji pogórnictwa z założonymi kierunkami działań w ramach strategii.

Rekomendowane kierunki działań OSI - Gminy w transformacji pogórnictwa z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	Kierunki działań w ramach Strategii
Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.	Kierunek działania K.III.1.1.: Rozwój energetyki prosumenckiej na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.3: Wzrost energii pochodzącej z OZE w sektorze publicznym Kierunek działania K.III.1.2.: Ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Kierunek działania K.III.1.4: Modernizacja oświetlenia publicznego Kierunek działania K.III.3.3: Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.	Kierunek działania K.III.3.3: Modernizacja obiektów użyteczności publicznej Kierunek działań K.III.3.3: Kompleksowe przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne wraz z zielonymi strefami wypoczynku Kierunek działania K.III.2.1.: Wsparcie zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta
Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego	Kierunek działania K.III.3.1: Działania na rzecz mobilności miejskiej

Źródło: Opracowanie własne

8 Obszar strategicznej interwencji kluczowe dla miasta

Zgodnie z definicją ustawową, obszar strategicznej interwencji (OSI) to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

Biorąc pod uwagę sytuację społeczno-gospodarczo-przestrzenną oraz zdefiniowaną wizję rozwoju w ramach prac nad strategią wyznaczono OSI o znaczeniu lokalnym, tj. **zespół przemysłowy Huty i Elektrowni Łaziska oraz Kopalni Węgla Kamiennego Bolesław Śmiały**.

Decyzja o wyznaczeniu OSI wynika ze zdiagnozowanych przemian gospodarczych, jakie mają nastąpić w najbliższych latach.

Zgodnie z harmonogramem¹ umowy społecznej wygaszania i likwidacji zakładów wydobywających węgiel kopalnia KWK Bolesław Śmiały zostanie zamknięta latach 2028-2033. Tauron Wytwarzanie S.A. przewiduje wygaszenie bloków Elektrowni Łaziska po 2030 roku. Dla miasta oznacza to likwidację dwóch dużych zakładów pracy, co wiąże się ze wzrostem bezrobotnych na rynku pracy w kolejnych latach oraz zmniejszeniem wpływów do budżetu miasta z tytułu podatków. Na mapie poniżej przedstawiono listę zakładów przemysłowych wraz orientacyjnymi datami ich zamknięcia w województwie śląskim.

Obszary obu zakładów zostały oznaczone jako obszary krytyczne w modelu funkcjonalno-przestrzennym.

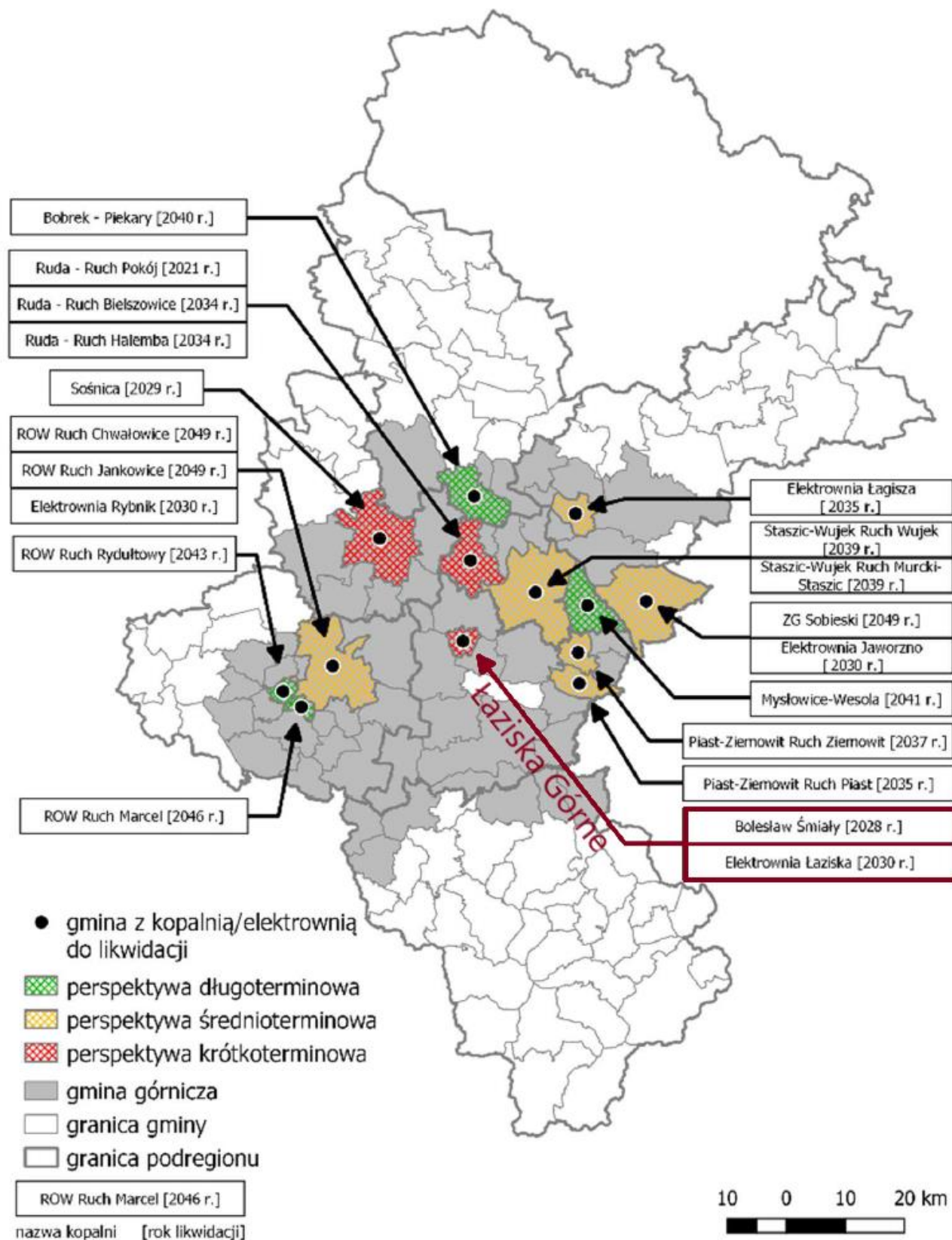
Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż po wygaszeniu obu zakładów na terenie miasta powstaną tereny poprzemysłowe, nieużytkowane, co może stanowić duży problem, biorąc pod uwagę ograniczoną powierzchnię miasta i potrzebę ich zagospodarowanie na cele środowiskowe.

Największym problemem jest kwestia własności gruntów, przez co niemożliwe jest realizowanie zamierzeń samorządu na terenach poprzemysłowych.

Należy podkreślić, iż wieloletnia działalność przemysłowa na terenie miasta spowodowała, iż duże zakłady przemysłowe od wielu lat odgrywają ogromną rolę w życiu społeczno-gospodarczym miasta.

¹ Wskazane daty wygaszenia zakładów są szacowane i mogą ulec zmianie

Mapa 15 Harmonogram wygaszania zakładów przemysłowych w województwie śląskim

Źródło: Opracowanie własne na bazie Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030.

Pomimo zapowiedzi wygaszenia dwóch głównych ośrodków gospodarczych w mieście, ich właściciele już teraz szukają rozwiązań tego problemu poprzez zgłoszenie do KPST projektów polegających m.in. na:

1. Rewitalizacji wybranych obiektów Elektrowni Łaziska na potrzeby Centrum Szkoleniowego, Parku Naukowo Technicznego i Rozbudowy Muzeum Energetyki - rewitalizacji wybranych obiektów,
2. Rewitalizacji terenów przekształconych przez działalność energetyczną w celu ponownego wykorzystania pod nowe funkcje przemysłowe.
3. Zagospodarowaniu terenów pogórnich dla rozwoju nowych gałęzi przemysłu z zakresu Gospodarki Obiegu Zamkniętego.
4. Budowie wysokosprawnej instalacji do wytwarzania bezemisyjnej energii elektrycznej z ciepła odpadowego.

W ramach OSI oznaczono również dwie hałdy pokopalniane:

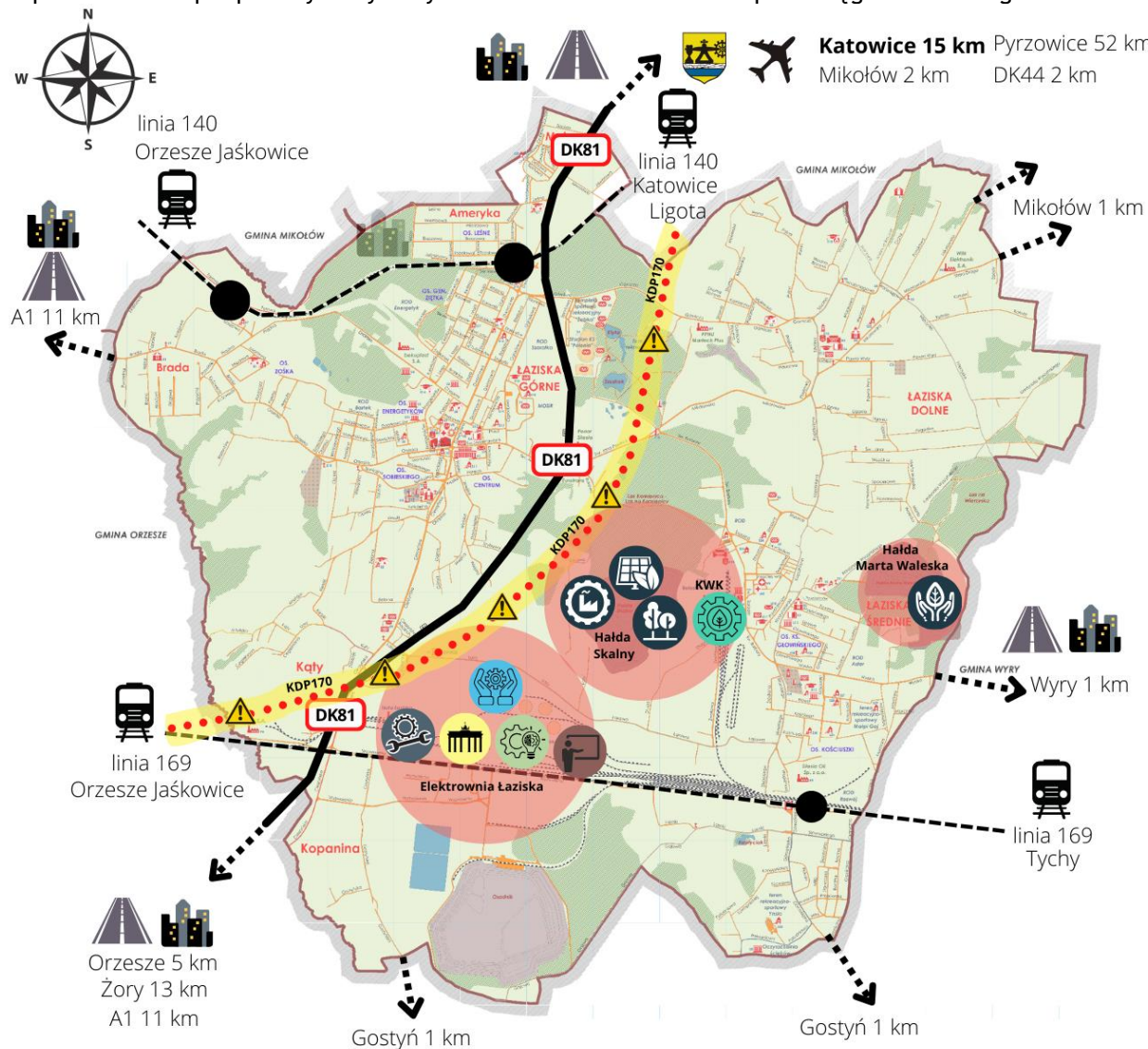
- **Skalny** - hałda odpadów pokopalnianych przy KWK Bolesław Śmiały. Hałda ma wysokość względną 92 m (bezwzględną - 389 m n.p.m.) i zajmuje powierzchnię 30 ha. Wagę zgromadzonego w niej materiału skalnego szacuje się na 17 mln ton. Jest jedną z największych w Europie.
- **Marta Waleska** - usypywana od 1994 roku. Hałda ma wysokość ok. 320 m n.p.m.

Dla wyżej wskazanych terenów poprzemysłowych miasto ma kilka rozwiązań, które pozwoliłyby na zaadaptowanie tych terenów na cele społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Do pomysłów miasta za rewitalizację terenów hałd zaliczają się:

1. Turystyka postindustrialna - utworzenie szlaków pieszych i rowerowych wraz z ścieżkami edukacyjnymi (o charakterze środowiskowym i przemysłowym).
2. Budowa farmy fotowoltaicznej - tereny hałd są doskonałym miejscem do usytuowania instalacji PV. Poprzez realizację farmy możliwe by było zasilenie obiektów użyteczności publicznej własności miasta w czystą energię.
3. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - hałdy poprzez proces rewitalizacji mogłyby się stać nowymi miejscami na mapie Łazisk Górnych, gdzie mieszkańcy oraz turyści mogliby spędzać wolny czas. W ramach zadania można wybudować wiaty, ławki, leżaki, punkt widokowy, tor rowerowy czy inne miejsca do aktywnego wypoczynku.
4. Ochrona bioróżnorodności wraz z elementami edukacji ekologicznej - teren hałdy Marta Waleska jest już w dużym stopniu „przywrócony do życia” przez naturę, charakteryzuje się on bogatą fauną i florą. W celu ochrony części terenów można otoczyć ochroną oraz wytyczyć ścieżki edukacyjne.

Mapa 16 OSI - zespół przemysłowy Huty i Elektrowni Łaziska oraz Kopalni Węgla Kamiennego Bolesław Śmiały

Obszary strategicznej interwencji

Obszary krytyczne (niezależne od miasta)
Przewidywane wystąpienie w latach 2030-2035

ZAGROŻENIE

KDP170

budowa KDP170

likwidacja KWK Bolesław Śmiały

likwidacja Elektrowni Łaziska

Zadania podmiotów zewnętrznych w kierunku transformacji (Tauron, PGG, RE Alloys):

1. Rewitalizacja wybranych obiektów Elektrowni Łaziska na potrzeby Centrum Szkoleniowego, Parku Naukowo Technicznego i Rozbudowy Muzeum Energetyki.
2. Rewitalizacja terenów przekształconych przez działalność energetyczną w celu ponownego wykorzystania pod nowe funkcje przemysłowe.
3. Zagospodarowanie terenów pogórnich dla rozwoju nowych gałęzi przemysłu z zakresu Gospodarki Obiegu Zamkniętego.
4. Budowa wysokosprawnej instalacji do wytwarzania bezemisyjnej energii elektrycznej z ciepła odpadowego.

Potencjalne możliwości wykorzystania terenów poprzemysłowych przez miasto po uzgodnieniu formy własności terenów:

1. Turystyka postindustrialna.
2. Budowa farmy fotowoltaicznej.
3. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.
4. Ochrona bioróżnorodności wraz z elementami edukacji ekologicznej.

SZANSA

Źródło: Opracowanie własne

9 System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Wdrażaniu strategii towarzyszyć musi jej ciągła ewaluacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju miasta, skutków prowadzonych działań i ich odbiorze społecznym.

Do najważniejszych zadań w zakresie wdrażania strategii należeć będzie:

- Monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w strategii - działanie realizowane będzie w całym okresie trwania strategii, na bieżąco dla każdego działania inwestycyjnego i pozainwestycyjnego indywidualnie.
- Weryfikacja założeń strategii i jej ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.

Po przyjęciu Strategii w okresie jej trwania za proces monitorowania osiągnięcia zaplanowanych w strategii kierunków działań odpowiedzialni będą wyznaczeni pracownicy Urzędu Miejskiego w Łaziskach Górnych.

Do monitorowania, oceny realizacji strategii i jej aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi poszczególne kierunki działań oraz analiza osiągniętych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

W miarę potrzeb (od dnia uchwalenia strategii przez Radę Miejską) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem Strategii, w szczególności:

- osiągnięcie zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe miasta do dalszej realizacji strategii.

W przypadku znacznej dysproporcji pomiędzy założeniami strategii a realnymi efektami jej realizacji, powołany zostanie zespół ds. realizacji strategii rozwoju miasta, którego rolą będzie podjęcie kroków zmierzających do odwrócenia niekorzystnych czynników. Jeżeli zaistnieje konieczność aktualizacji dokumentu, Burmistrz Miasta zwoła zespół zadaniowy oraz zorganizuje konsultacje społeczne z partnerami zaangażowanymi w realizację strategii.

Polityka komunikacji

Efektywna realizacja strategii wymaga wdrażania w układzie wielopodmiotowym, co umożliwia optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich oraz instytucjonalnych.

Realizacja większości projektów strategicznych lub też ich późniejsze funkcjonowanie wymaga współdziałania mieszkańców i innych podmiotów uczestniczących w lokalnym życiu społecznym.

Podejście partycypacyjne w procesie zarządzania strategicznego zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe). Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych oraz zapewnia niezbędną ich zaangażowanie w proces wdrażania strategii.

Niniejsza strategia przed przyjęciem przez Radę Miejską skonsultowana zostanie zarówno z jej członkami, jak i przedstawicielami samorządu i społeczności lokalnej, przedstawicielami sąsiednich samorządów oraz innymi podmiotami zgodnie z zapisami Ustawy dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Po przyjęciu dokumentu przez Radę Miejską należy w kolejnym kroku rozpocząć kampanię informacyjną, która będzie zawierała co najmniej następujące działania:

- Umieszczenie w mediach społecznościowych informacji o przyjęciu strategii wraz z podaniem źródła internetowego do elektronicznej wersji dokumentu.
- Umieszczenie informacji o przyjęciu strategii na stronie internetowej miasta.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w mieście w szczególności:

1. Planowanie przestrzenne

- Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

2. Sektor energetyczny

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Łaziska Górne.
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Łaziska Górne.

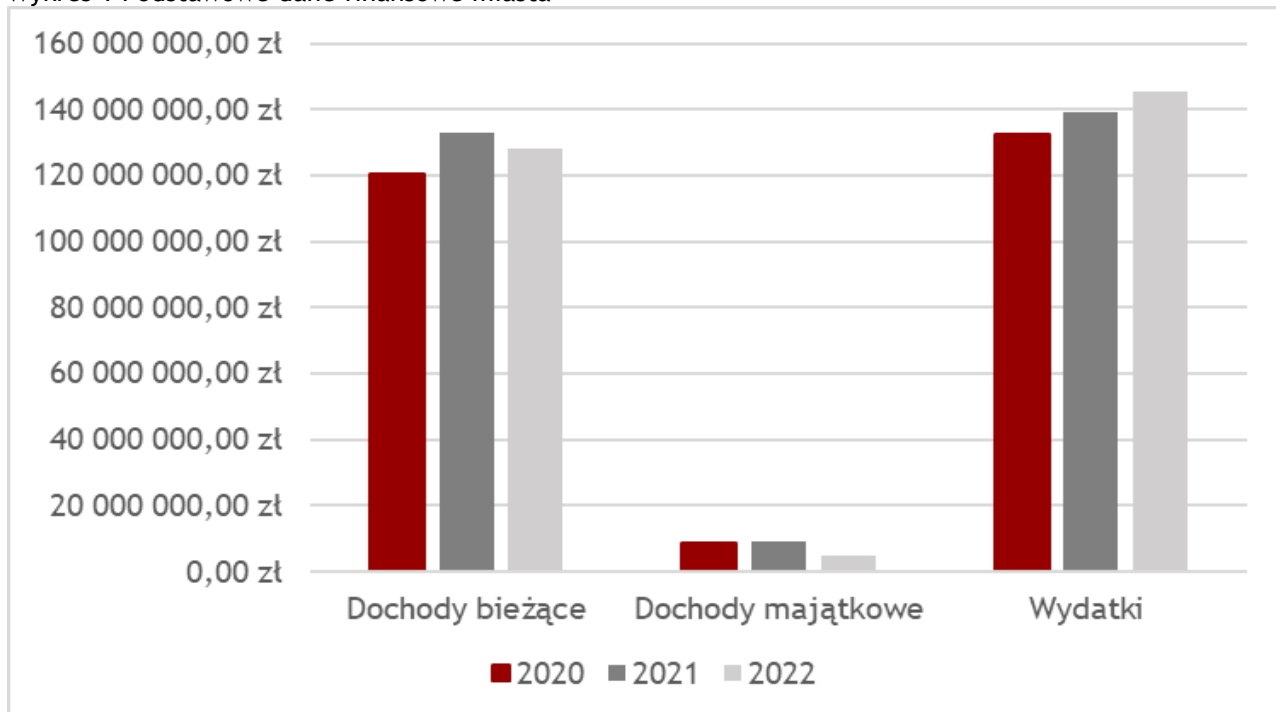
3. Ochrona Środowiska

- Program Ochrony Środowiska
- Plan Adaptacji do zmian klimatu

10 Ramy finansowe i źródła finansowania

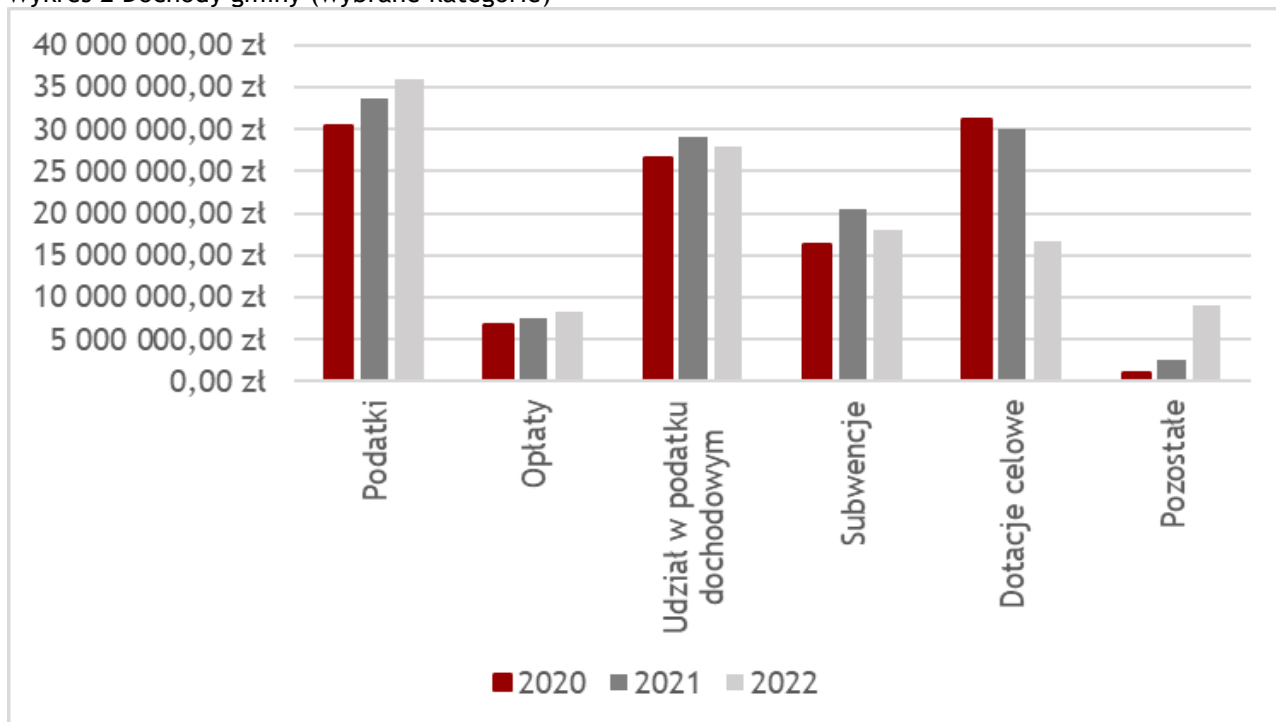
Analizując dane finansowe miasta (na podstawie zapisów Raportów o stanie miasta za trzy ostatnie lata) na poniższych wykresach przedstawiono analizę porównawczą sytuacji finansowej jednostki.

Wykres 1 Podstawowe dane finansowe miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

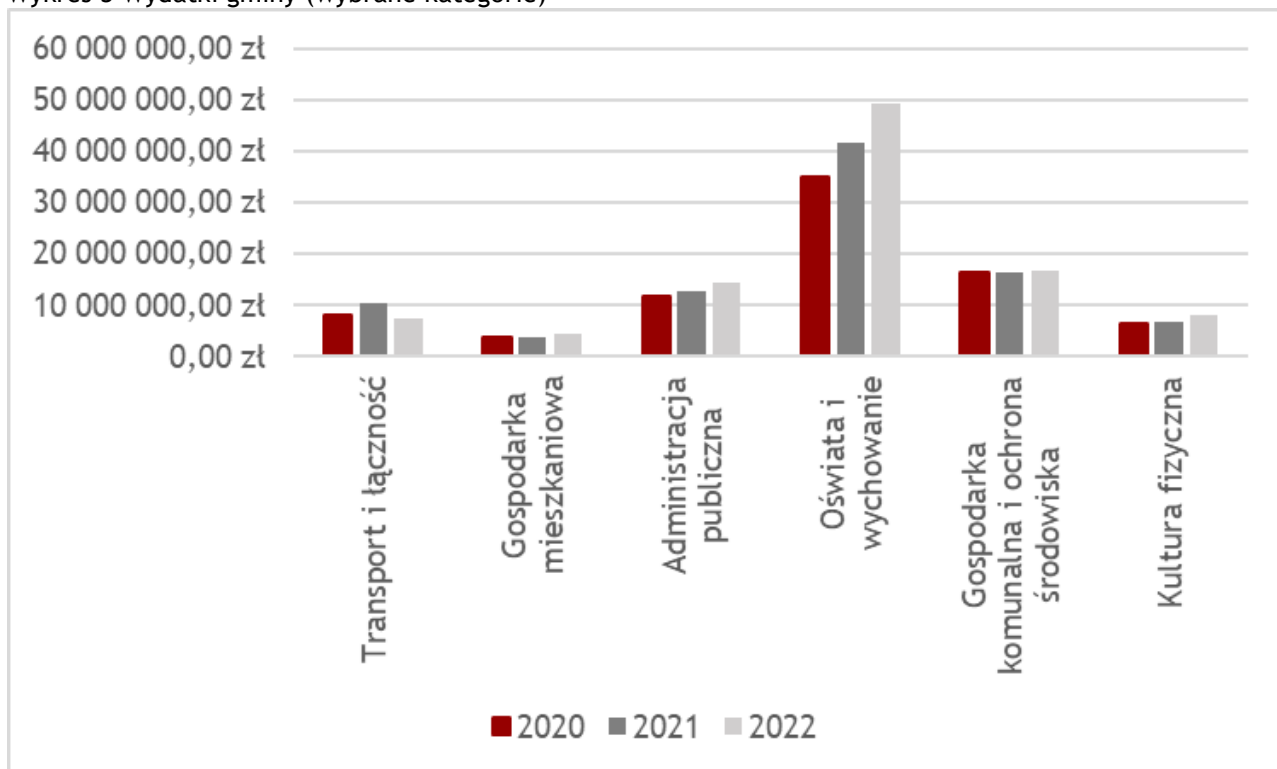
Wykres 2 Dochody gminy (wybrane kategorie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

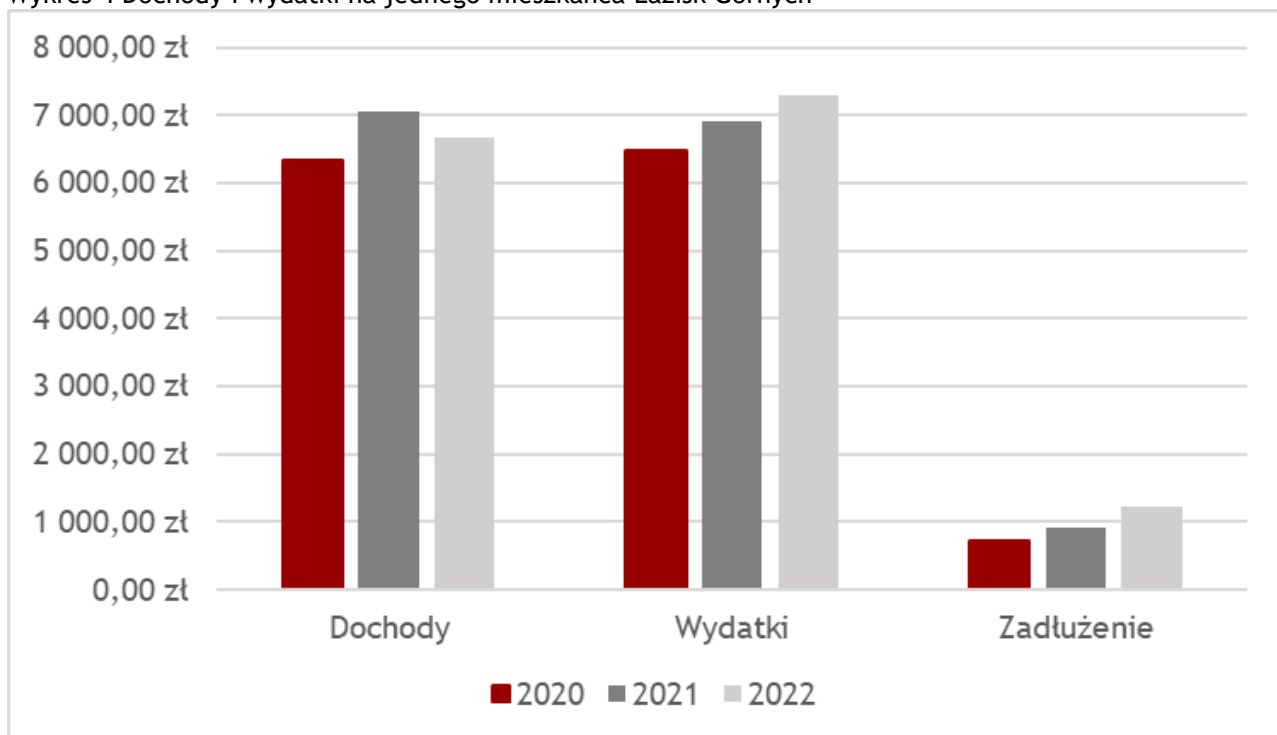

Wykres 3 Wydatki gminy (wybrane kategorie)

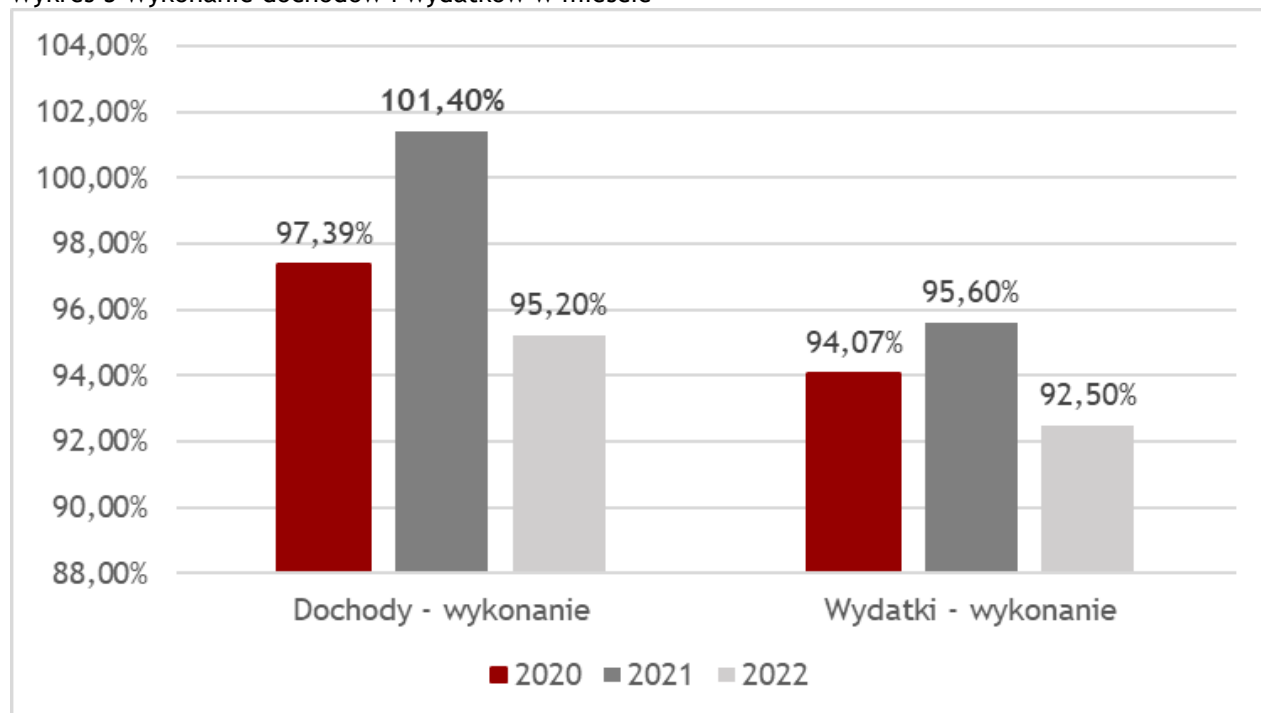
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

Wykres 4 Dochody i wydatki na jednego mieszkańca Łazisk Górnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy

Wykres 5 Wykonanie dochodów i wydatków w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

W ostatnich trzech latach obrachunkowych Miasto Łaziska Górne prowadzi odpowiedzialną politykę finansową, co potwierdzają pozytywne opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej dotyczące wykonania budżetu miasta.

Niestety należy wskazać, iż sytuacja miasta stopniowo ulega zmianie, a dochody miasta są coraz mniejsze przy wzrastających wydatkach.

Działania określone w niniejszym dokumencie w większości wymagać będą zewnętrznego dofinansowania, ze względu na ograniczenia budżetowe miasta. Poniżej zaprezentowano dostępne źródła finansowania projektów oraz zakres jaki obejmują.

- Samorząd może realizować inwestycje będące w jego kompetencjach z wykorzystaniem środków pochodzących z dochodów własnych - jest to najpopularniejsza metoda finansowania inwestycji, jednakże ograniczająca ich skalę i zakres do limitu wydatków uchwalonych na daną inwestycję w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Wsparciem środków własnych mogą być środki z kredytu banków komercyjnych lub środki pozyskane w ramach emisji papierów wartościowych, np. obligacji komunalnych.

- Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Polityka Strukturalna i Fundusze mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązywaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych. Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 umożliwi współfinansowanie zadań, które sektorowo są spójne z kierunkami działań zaplanowanymi do realizacji w ramach strategii. Preferowane będzie wsparcie dla zadań obejmujących zielono-niebieską infrastrukturę oraz zadania z zakresu szeroko pojętej adaptacji do postępujących zmian klimatycznych.

- Środki finansowe pochodzące z funduszy celowych w tym m.in.: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz wszelkiego rodzaju programy rządowe, m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

Partnerstwo publiczno-prywatne. PPP umożliwia realizację celów publicznych za pomocą inwestycji sektora prywatnego, który w zależności od wybranego modelu współpracy przynajmniej częściowo pokrywa koszty budowy infrastruktury, a później czerpie z niej korzyści, ponosząc też ryzyko rynkowe (popyt).

Opracowanie:

Grupa Altima S.C.
ul. Konduktorska 33
40-155 Katowice
Tel. 535 500 570
www.biuroaltima.pl

Spis tabel

Tabela 1 Analiza SWOT - aspekt społeczny	14
Tabela 2 Analiza SWOT - aspekt gospodarczy	15
Tabela 3 Analiza SWOT - aspekt przestrzenny.....	15
Tabela 4 Kierunki działań przypisane zidentyfikowanym celom strategii	22
Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego I	35
Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego II	35
Tabela 7 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego III.....	36
Tabela 8 Struktura gruntów miasta	38
Tabela 9 Zgodność z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.....	53
Tabela 10 Zgodność strategii z kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju GZM.....	55
Tabela 11 Zgodność celów operacyjnych Strategii Rozwoju miasta Łaziska Górne na lata 2024-2030 z celami Strategii rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030.....	58
Tabela 12 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - ośrodki wzrostu	69
Tabela 13 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze	69
Tabela 14 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	70
Tabela 15 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - Gminy w transformacji pogórnictwa z założonymi kierunkami działań w ramach strategii.....	71

Spis map

Mapa 1 Charakterystyka przestrzenna miasta	39
Mapa 2 Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym Źródło: Opracowanie własne	41
Mapa 3 Demografia - liczba mieszkańców wg obrębów ewidencyjnych	42
Mapa 4 Infrastruktura techniczna - wodno-kanalizacyjna	43
Mapa 5 Infrastruktura techniczna - gaz i elektryczność.....	44
Mapa 6 Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie miasta	45
Mapa 7 Obszary o wysokich walorach przyrodniczych na terenie miasta i w bezpośrednim jej sąsiedztwie	46
Mapa 8 Obszary sportowo-rekreacyjno-turystyczne na terenie miasta	47
Mapa 9 Funkcje terenów w mieście.....	48
Mapa 10 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta - rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miejskiej	51
Mapa 11 - ośrodki wzrostu.....	62
Mapa 12 OSI - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze	64
Mapa 13 OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza	66
Mapa 14 OSI - Gminy w transformacji górniczej	68
Mapa 15 Harmonogram wygaszania zakładów przemysłowych w województwie śląskim	73
Mapa 16 OSI - zespół przemysłowy Huty i Elektrowni Łaziska oraz Kopalni Węgla Kamiennego Bolesław Śmiały	75

Spis rysunków

Rysunek 1 Rola oraz funkcje Strategii Rozwoju	3
Rysunek 2 Cele wyznaczone metodą SMART	17
Rysunek 3 Wzajemne oddziaływanie wizji, celów i kierunków działań	20

Spis wykresów

Wykres 1 Podstawowe dane finansowe miasta	78
Wykres 2 Dochody gminy (wybrane kategorie)	78
Wykres 3 Wydatki gminy (wybrane kategorie).....	79
Wykres 4 Dochody i wydatki na jednego mieszkańca Łazisk Górnych.....	79
Wykres 5 Wykonanie dochodów i wydatków w mieście	80